

Școala Noastră

numărul 5
anul 2021

Școală primară Gimnaziu Liceu



CEA MAI ÎNALTĂ EDUCAȚIE ESTE CEA ÎN SPIRITUL CREȘTIN

Hristos a înviat!

Editorial

Lacrimă
sau sâmbure
de cer

Arta pe hartă

Laudă suferinței, laudă poeziei
Vederea-străvedere

Cu bună știință

Întreaga lume există pentru că
se află în privirea Cuiva

Zoomzet

Despre oameni și brazi
Ne place să ne visăm eroi
Hronici la Andrei Rubliov

2021

Cuprins

Editorial

Lacrimă sau sâmbure de cer 2

Arta pe hartă

Vederea-străvedere 4

Ceas de taină 7

Purtători de cruce 8

Laudă suferinței, laudă poeziei 11

Cum am vrut să mă fac sfânt (Virgil Gheorghiu) 14

Psalm netăcerii 18

Lecție de viață: Admirabila simplitate
a domnului Bernea 20

Cu bună știință

Aproape totul despre lacrimi 22

Întreaga lume există pentru că se află în
privirea Cuiva 25

Munca și sensul vieții

Cei trei dascăli care învăpăiază lumea! 30

Gând din comunitate

Când sfinții vin și îi întâlnesc pe oameni 37

Zoomzet

Despre oameni și brazi 40

Despre oameni și idealuri – M. Kogălniceanu,
Radu Popa Șapcă, N. Bălcescu și Bunica mea! 44

Ne place să ne visăm eroi 50

Sărbătoarea francofoniei 52

Poveste în limba engleză 54

Emoția cea bună 55

Hronici la Andrei Rubliov 57

Evenimente artistice 64

Lacrimă sau sâmbure de cer

Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

„Acum toate s-au umplut de lumină; și cerul și pământul și cele de dedesubt!”

Sărbătoarea Învierii este Praznicul Biruinței! Credem în această biruință pentru că noi credem că Hristos a înviat din morți, credem că a deschis Împărăția vieții veșnice, credem că și noi vom învia din morți și, totodată, credem că ultimul cuvânt nu îl are moartea, ci îl are Învierea și viața veșnică.

Biruința Mântuitorului Hristos asupra morții stă în coborârea la iad și în Înviere. Icoana cel mai des folosită în Biserică pentru Înviere este pogorârea Mântuitorului Hristos la iad. De ce? Pentru faptul că, din cauza păcatului, tot omul era sortit morții și iadului. Din acest motiv, pentru că păcatul este legat de suflet, oamenii, mergând în iad după moarte, și-au continuat suferința rupturii lor de Dumnezeu până când a coborât Mântuitorul Iisus Hristos la iad. El a coborât biruitor, pentru că nu păcatul l-a omorât, ci a acceptat moartea din iubire față de oameni, luând

povara păcatului asupra Lui. Coborând la iad, a dus acolo, în mormânt cu trupul, în iadul sufletului, sufletul Lui plin de fericire și de iubire, ceea ce nu aveau sufletele în iad.

Sfântul Ioan Evanghelistul spune că celor care au crezut în El și L-au primit le-a dăruit putere să se facă fiii lui Dumnezeu, adică să intre în fericirea lui Dumnezeu. Mântuitorul Hristos S-a dus la el „cu fericirea” și a întemeiat Împărăția lui Dumnezeu, deschizând porțile iadului, pentru că atunci a coborât Cineva în iad Care nu era rupt de Dumnezeu, așa cum am văzut în Grădina Ghetsimani, când a rămas în ascultare; nici amenințarea morții sau amenințarea iadului

cu moartea nu L-a despărțit de Dumnezeu.

Mântuitorul Iisus a coborât la iad unit fiind cu Dumnezeu, iar atunci iadul s-a umplut de fericire, pentru că toți cei care credeau în El și Îl așteptau pe El acum au biruit și ei iadul. Și așa au ieșit din el la viață veșnică și la nemurire. Această credință o purtăm și noi. De aceea noi credem în Hristos ca să devenim nemuritori. Nu pentru că suntem neștiutori, nu pentru că nu ne luminăm la minte, cum gândește lumea.

Învierea Domnului, dincolo de bucuria, liniștea, pacea pe care le aduce în fiecare an ne dăruiește cea mai mare speranță de viață. Oriunde am căuta-o, oricât de mult am

asigura-o, oricâte planuri, oricâte sisteme de asigurare socială, medicală am pune la punct, cea mai mare speranță de viață o dă Învierea, care conferă sens vieții în plenitudinea ei, cu tot ceea ce înseamnă și presupune ca dar dumnezeiesc, cale către fericirea veșnică, pregustarea vieții depline.

Credem ca să înviem, credem ca să viețuim veșnic și credința este mai puternică decât orice; nu zic mai puternică decât stihiiile acestei lumi, dar mai puternică decât moartea. Credem că Hristos a biruit iadul și ne-a dăruit nouă viață veșnică. Ne-a dăruit Învierea!

Hristos a înviat!



Vederea-străvedere



Cosmina Dragomir
prof. dr. arte vizuale

Se spune
despre Mi-
chelangelo

că, înainte să ia în

mână dalta și să muște cu

ea din blocul de marmură proaspăt adus din carieră, îl privea pe acesta zile întregi, îndelung și concentrat. Fiind întrebat de ce nu folosește mai bine timpul să lucreze și de ce amână treaba stând pe gânduri, el a răspuns că are nevoie de răgaz să vadă exact cum stă ascuns trupul, captiv în temnița sa de piatră, ca apoi, sculptând, să-l elibereze neciuntit. Vedea viul îngrămadit în structura minerală și simțea că trebuie să-i redea libertatea. Relația unui artist cu opera sa presupune trăire empatică, suferință pentru ea, are ceva din grija creatorului pentru zidire. În cele din urmă, este mărturisire a unui crez ideologic (fondul) și estetic (forma).

Ca exemplu, seria de sclavi înlanțuiți a lui Michelangelo oglindește exact acest demers, *devenirea în timp* a operei acestui titan al Renașterii, pentru că lucrările nu au fost finalizate în detaliu, ca alte opere ale sale. În lumina artei moderne, aceste mărturii sunt, estetic vorbind – fabuloase, nicidecum „neterminate”, sunt măsura geniului său. Pe artist nu-l surprindea timpul, pentru că opera sa era perfectă în orice stadiu de lucru. Pare că la fiecare dintre sculpturi s-a oprit exact când trebuia, pentru maximum de expresivitate. Însă putem remarca în cazul acestei serii – pe de o parte, vocea interioară care condamna sclavia, descoperindu-ne în mod magistral nedreptatea și cruzimea acestei politici și, pe de altă parte, metafora prizonieratului umanității impus de doctrine diverse de-a lungul vremurilor. În orice făcea, își afirma Credința.

Există o mulțime de lupte care nu se pot finaliza cu izbândă decât dacă este vorba de un demers de grup, pentru că un singur

erou nu a putut ține niciodată piept unui sistem. Dacă a încercat, l-a costat martiriul: sistemul l-a strivit. Existența acestor sacrificii a rămas în conștiința publică, totuși, cu o izbândă *simbolică*. Deși în contrast cu realitatea crudă a contextului, actul eroic are, așa cum ne-o relatează cărțile de istorie din copilărie, în evocarea epilogului răscoadelor sau al revoluțiilor înecate în sânge, „o însemnătate”.

Dar oare care este însemnătatea sacrificiului social al unui artist? Însemnătatea renunțării lui, a tăierii de voie? A lui „toți fac asta, știu, dar eu nu o voi face pentru că nu pot să fac așa ceva”...?

Acest tip de caracter a realizat că, deși o lume întreagă alege să mintă sau să închidă ochii, acela nu e adevărul, chiar dacă e susținut de majoritate. Atitudinea s-a manifestat în viața personală a multora și s-a consumat fie în filele istoriei, fie pe tărâmul cercetării și al descoperirilor științifice, fie în biografia artiștilor din diverse epoci sau culturi. Însăși lansarea unui curent – promovat și apărut cu prețul declinului carierei pentru a nu a se ajunge la compromisul cu sinele – a fost o formă de manifestare a unei încredințări interioare care a presupus o nouă viziune în universul vremii. Era vorba despre un „adevăr estetic” conceput subiectiv, o rupere de tradiția devenită manierism, poate, o dezicere de un stil epuizat după ce

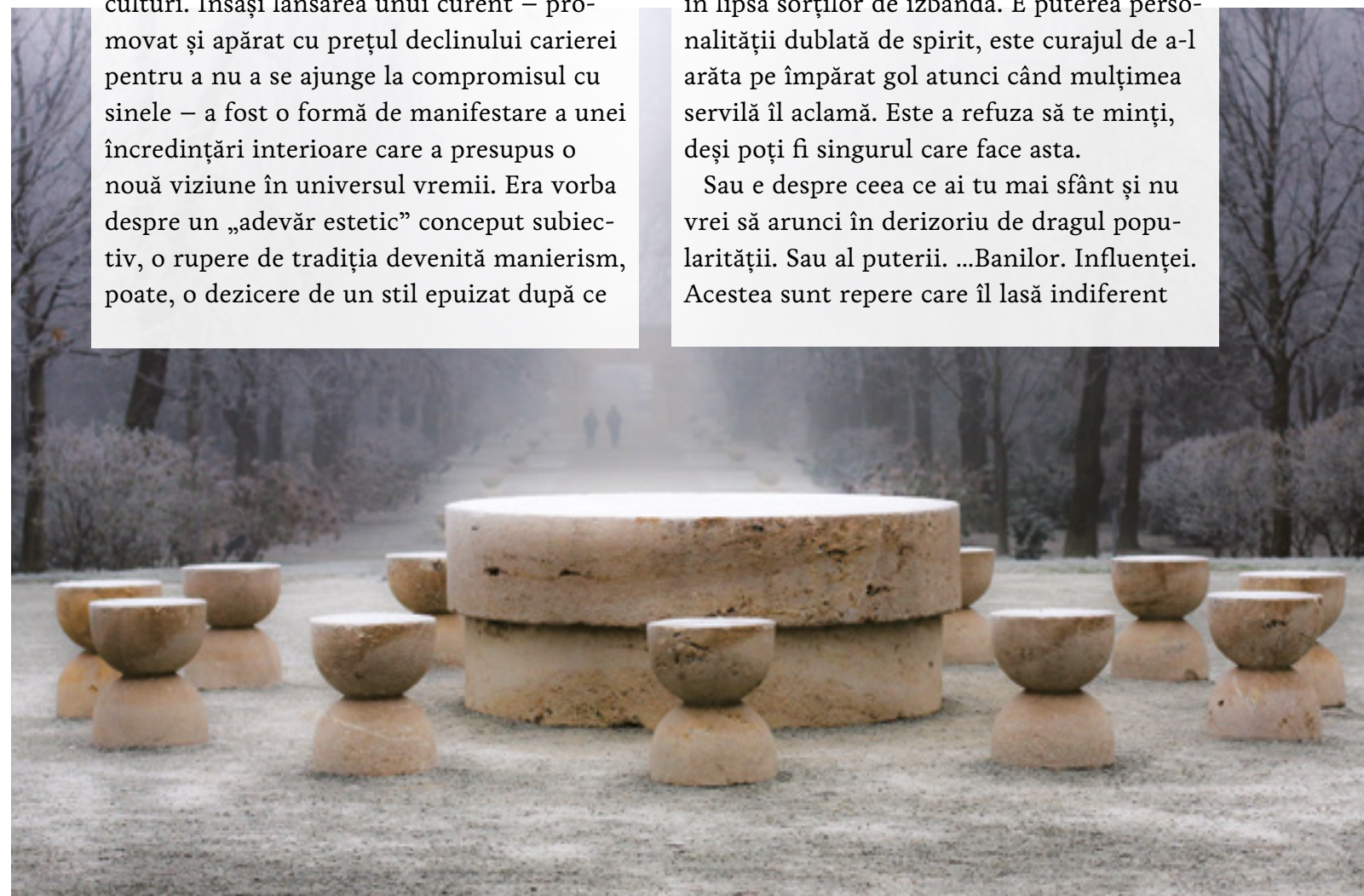
s-a impus o vreme drept canon de abordare, probabil. Este despre cum este văzută forma și despre cum este intuit fondul, despre cum comunică acestea două și se pun în lumină reciproc.

Ce presupune să alegi, în această paradigmă? Este să te poziționezi în dihotomia libertate-obediență, originalitate-mimetism, ideal-compromis, mercantil-nevandabil, inedit-epigonism. Nu contează dacă ai reușit sau dacă n-ai avut șansă, contează în cele din urmă doar atitudinea.

Este despre a accepta sau nu o comandă, de pildă, politică, sau de a primi cu nonșalanță să transformi arta în divertisment. Este despre valorile pe care nu le vrei încălcate în numele succesului, pentru că, dacă poți trece peste valorile tale, e limpede că nu le-ai avut niciodată.

Alegerea este între a spune ce crezi și a te lăsa asimilat de către părerea sau de către lipsa de reacție a mulțimii. Înseamnă a milita pentru o cauză, pentru un principiu, în lipsa sorților de izbândă. E puterea personalității dublată de spirit, este curajul de a-l arăta pe împărat gol atunci când mulțimea servilă îl aclamă. Este a refuza să te minți, deși poți fi singurul care face asta.

Sau e despre ceea ce ai tu mai sfânt și nu vrei să arunci în derizoriu de dragul popularității. Sau al puterii. ...Banilor. Influenței. Acestea sunt repere care îl lasă indiferent





pe artistul adevărat. El le ignoră la fel cum o face cu mersul strâmb al unei lumi corupte, în care se simte alienat, în care nu se întrează.

Dacă în prezent verticalitatea te poate costa niște avantaje, în trecut ea însemna renunțarea la libertate, la autonomie sau la viață. Închisorile comuniste și lagărele naziste au fost pline de artiști care nu au colaborat cu sistemul și care au fost sacrificați și condamnați programatic la uitare. Operele lor au fost distruse, ei au fost fie osândiți, fie trimiși în linia întâi în război, ceea ce a echivalat cu execuția.

Și totuși, de-a lungul vremurilor s-au ridicat din rândul oamenilor oști de inimi care s-au călit în foc. Intelectuali fini sau caractere puternice de țărani au avut alegerile lor și renunțările lor asumate. Inteligenți, motivați, tenace, animați de credința aceea în adevărul revelat lor în forma artistică sau în manifestul lor tăcut, au mutat munții, au răscolit mările, peste țări.

Aceasta a însemnat, poate, să plece din satul natal, să urmeze două școli de artă

pentru a-și împlini un gând încolțit în ființă, să traverseze la pas Europa, gol, flămând, udat de ploi și îngenuncheat de boală, pentru a urma cea de-a treia școală la care visa. A însemnat să lase în urmă o intelectualitate obtuză și o armată de minți de seamă care nu l-a înțeles, dar și să părăsească meleagul natal pe care îl iubea.

Ce o fi simțit acest suflet în momentul în care a explodat sămânța-miracol în mintea sa, lucru care a determinat schimbarea din temelii a valorilor artei mondiale? Într-o clipită, el *a văzut!*... E o vedere-străvedere.

„Arta ar trebui să apropie, să îmbrățișeze, nu să dezbine”, și „...în artă nu ar trebui să existe *străini*”, spune Brâncuși-imposibilul, paradoxalul, nesuferitul adorat, într-unul dintre interviurile sale.

Și totuși, artistul care reușește să ivească ceva nou – iată, aduce în lume sabie. Asta înainte cu mult ca tot el, cu brațe de Sus de astă dată, să aștearnă peste aceeași lume perdeaua de pace a înțelegerii cântecului său tășnit cândva prea devreme.

Ceas de taină

Răspunsuri mari pentru oameni mici

Ionuț Dima

Mântuitorul Hristos i-a înviat pe toți cei din Vechiul Testament? Răspunsul la această întrebare

îl găsim lămurit în textele scripturistice, atât ale Vechiului, cât și ale Noului Testament. Dumnezeu le descoperă celor din Vechiul Testament, prin cuvintele prorocilor, taina cea strălucitoare a Învierii. Prorocul Iezechiel proorocește: „Duhul Meu îl voi pune întru voi și veți învia și veți cunoaște că Eu sunt Domnul” (Iezechiel 37, 6), iar în alt loc: „Așa grăiește Domnul: Vino, duhule, din cele patru vânturi (prin această expresie este arătată dimensiunea universală a Învierii), și suflă asupra acestor morți, iar ei să învie!” (Iezechiel 37, 9). Înțelegem din aceste texte că și cei din Vechiul Testament cunoșteau planul lui Dumnezeu în ceea ce privește restabilirea frumuseții creației și restaurarea omului. Aceasta se întâmplă prin Învierea Domnului când „toate se umplu de lumină; și cerul, și pământul și cele de dedesubt”.

Sfântul Proroc Daniel proorocește o înviere a tuturor, însă adaugă un detaliu foarte important, și anume legătura dintre starea de după Înviere și faptele personale

ale fiecăruia: „Mulți dintre cei ce dorm în țărâna pământului se vor trezi: unii la viață veșnică, iar alții la ocară și rușine veșnică” (Daniel 12, 2).

Mântuitorul Însuși spune că: „Mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor șede la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor” (Matei 9, 11), arătând astfel că Învierea este pentru toată lumea.

Concluzia o putem desprinde din cuvintele Sf. Apostol Ioan, care spune în Evanghelia sa: „Vine ceasul când toți cei din morminte Îi vor auzi glasul (Fiului Omului, Hristos Cel Înviat); și cei ce au făcut cele bune vor ieși spre învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osândirii” (Ioan 5, 28-29).

Hristos a înviat!



Purtători de cruce



Cristian Horia
profesor vioară

Să alegi zilnic să mergi pe drumul muzicii este o nevoie a sufletului și a trupului, în scopul înălțării lor spirituale.

Tuturor celor care participă la actul muzical – compozitor, interpret, auditor – li se hărăzește, în moduri și înțelesuri diferite, acest dar, această minunată cale a golirii de sine pentru a primi și a transmite mai departe purificarea prin muzică. Bunăoară compozitorul, fiind singurul martor uneori pătimitor al lipsei pe care el încearcă să o umple, își consumă întreaga viață pentru a împlini menirea creatorului – cel ce se sacrifică pentru a exprima, pentru a dăruia. El caută sunetele ca și cum ar fi existat deja, plonjând în infinitul virtualității pentru a le aduce din adâncuri, își încordează urechea pentru a prinde armonii născute din

tăcere și, într-un final, scrijelește gândul melodiei pe o foaie. Dar muzica încă nu există – ele sunt doar niște simple semne pe hârtie. Pentru aceasta e nevoie de muzicianul interpret, care urcă zi de zi același munte, pregătind actul nașterii muzicii cu nenumărate exerciții fizice și mentale, deprinse din copilărie. Potrivit dictonului latin *Ars longa, vita brevis*, abia ne ajunge o viață de om pentru a putea fi, după zeci de ani de strădanii, în preajma desăvârșirii artistice. Este însă necesar ca, după ce a deprins meșteșugul instrumentului său, după ce a înțeles textul muzical, așa cum se înfățișează acestea din exteriorul obiectiv, interpretul să le arunce precum o scară nefolositoare unui purtător de aripi pentru a vedea și ceea ce ele nu pot indica decât aproximativ: un gând-trăire care transformă tehnica în artă, litera în spirit, și omul fizic în zburător printr-o lume imaterială ce se poate totuși simți și înțelege în mod contemplativ. Fără a se pierde, fără a deveni el

însuși mesajul fără de cuvinte, el se smerește pentru a fi glăsuitoarea acestuia, cu toată dăruirea și capacitățile sale. Astfel ajunge muzica la cei dispuși să o audă, pentru că și a recepta implică un efort. Este osteneala căutătorului de hrană sufletească bună, cel ce se străduiește să se cultive, să asculte, să stea o vreme în nemișcare, să aibă liniștea necesară de a participa, de exemplu, la un

Pentru creștini, drumul de la nevoie către curățare nu reprezintă deloc ceva surprinzător sau neobișnuit. El este, dimpotrivă, mesajul central al Mântuitorului, care, prin propriul exemplu, ne arată că fără purtarea crucii nu există mântuire.

Este ceea ce Johann Sebastian Bach, unul din „Fericiții Părinți” ai muzicii, a expri-



concert de muzică clasică fără să se uite la ceas. Cei ce știu că orice efort necesită răbdare, că fructele ei apar în timp, și nu deodată, cei ce nu se grăbesc să fugă de ceva care poate nu îl pot cuprinde încă pe de-a întregul își pot afla inima încântată în mod neașteptat și inexplicabil, după o audiție muzicală, simțindu-se cumva îmbogățiți pe interior, curățați parcă de învelișuri inutile, dispuși să trăiască din nou **ca la început**. Acesta este efectul purificator al muzicii și al artei, pe care vechii greci îl exprimaseră prin conceptul de *catharsis*.

mat printr-o lucrare pe cât de enigmatică, pe atât de deconcertantă, și anume cano-nul BWV 1077 intitulat *Symbolon: Christus coronabit crucigeros* – tradus prin „Hristos îi încununează pe purtătorii de cruce”. Descoperită într-o carte a unui student la teologie și membru ocazional al orchestrei lui Bach, această creație, însumând puțin peste două măsuri muzicale, are semnificația, așa cum notează însuși autorul, unui simbol-crez, fiind și o conexiune de adâncime între artă (adevărată) și teologie. Ne vom opri, așadar, un moment asupra acesteia.

Canonul muzical este o piesă fără sfârșit (cea mai cunoscută fiind poate celebra „Frère Jacques”), alcătuită din juxtapunerea mai multor voci care cântă aceeași melodie, decalate printr-o anume perioadă de timp, cu efect repetitiv asemănător unui ecou nestins al unei singure voci. Pot exista chiar două linii melodice diferite cântate simultan, un canon dublu, cum este cazul celui de față, care se țes pe deasupra unei linii joase de bas. Cu totul deosebit la acest canon este faptul că fiecare fir melodic se dedublează ca printr-o imagine în oglindă, fiind reluat în sens invers și simultan pe o altă voce, astfel că acea linie melodică va fi cântată în același timp nu numai de la cap la coadă, ci și de la coadă la cap! Aceasta era o tehnică de variație și dezvoltare melodică des întâlnită în Barocul muzical, ce purta numele de mers retrograd, în acest caz provocarea constând în potrivirea armonioasă a aceleiași melodii cu ea însăși, dar în sens invers. Și pentru că nimic nu este întâmplător la marele maestru german, nici simplă virtuozitate etalată, această dedublare avea și un înțeles metaforic, ca o ilustrare auditivă a mesajului religios: purtarea de cruce hristică se oglindește, prin *imitatio Christi*, în purtarea crucii noastre (și Bach se gândea probabil la el însuși în primul rând). Mai mult, dacă rescriem fragmentul original cu tot cu imitația în oglindă, pentru a vedea desfășurarea completă a textului muzical, sensul religios se dezvăluie încă și mai mult.

Precum s-a observat în literatura de specialitate, formula cromatică descendentă (subliniată cu roșu), ce în epocă avea denumirea de *descensio*, are semnificația Patimilor și a purtării de cruce umane, în timp ce pasajul cromatic ascendent (*ascensio*, subliniat cu galben) desemnează înălțarea către Scopul suprem – încununarea. Faptul că ambele pasaje sunt cromatice (adică mers treptat din semiton în semiton) simbolizează traviul,

strădania, și arată unitatea și corespondența celor două direcții. În schimb, celelalte voci, lipsite de cromatisme (subliniate cu albastru), sugerează „lumea de dincolo”, mediul translucid și pur, prin care drumul nevoitor al omului coboară pentru a se înălța. Mai mult, prin intersectarea vocilor asemănătoare se obține, într-un mod frapant, chiar o imagine vizuală a crucii, arătându-ne la ce nivel al adâncimilor lucra mintea hăruiată și profund creștină a maestrului din Leipzig.

La final ne vom opri asupra cuvântului pe care Bach îl pune chiar înaintea titlului-argument: *Symbolum*. Unii muzicologi, făcând distincția dintre estetica barocă și cea romantică, subliniază că, spre deosebire de arta romantică întemeiată pe trăirea subiectivă, pe emoția pură, pentru muzicianul baroc, anumite sunete nu doar că reprezentau o stare afectivă interioară, ci ființau dincolo de individ, ca expresie externă (și eternă), obiectivă a sensului interior muzical.

Din acest motiv arta lui Bach apare ca o realitate cu multe dimensiuni, putând fi privită și ca o structură eterică, multiplicată la nesfârșit precum niște flori de gheață întinse pe un geam invizibil, dar mărturisind pentru existența acestuia, ca un *simbol* de credință. Nu ne este deci poate lipsit de folos, să medităm la această legătură dintre artă și teologie, mai ales în această perioadă a anului în care suntem invitați în mod deosebit să rememorăm și să urcăm pe cărarea desăvârșirii duhovnicești, ca purtători de cruce.

Laudă suferinței, laudă poeziei

Cornelia Miron



„**A**tâția dintre semeni nu prea știu
ce să înceapă-n zori cu suferința.
Ei nu-și dau seama nici spre seară de prilejul
chemat să-nalțe mersul, cunoștința.

Suferința poate fi întuneric, tăciune în inimă,
pe frunți albastru ger,
pe coapsă ea poate fi pecete arsă cu fier,
în bulgăre de țărână
o lacrimă sau sâmbure de cer.

Nu mai calcă pe pământ
cine calcă-n suferință.
Ea schimbă la față argila, o schimbă în duh
ce poate fi pipăit, duios, cu știință.

Tată, carele ești și vei fi,
nu ne despoia, nu ne sărăci,
nu alunga de pe țărâmurile oricărei suferințe.
Alungă pe aceea doar care destramă,
dar nu pe-aceea care întărește
ființa-ntru ființă.

Fă ca semenii noștri,
de la oameni la albine,
de la-nvingători la biruiți,
de la-ncoronați la răstigniți, să ia aminte
că există pretutindeni și această suferință,
până astăzi și de-acum înainte
singura legătură între noi și tine.”

Iubirea, viața, moartea, durerea, suferința... idei care au stârnit idei, concepte care au născut frici, adevăruri care au creat realități.

De-a lungul timpului, omul s-a amăgit crezând că este chemat spre o mare descoperire, aceea de a găsi leacul pentru suferință, de a amuți moartea. În ciuda lecțiilor clare și repetate, nu am reușit să pătrundem înțelesul acestui „sfânt mister”, nu ne-am asumat menirea, nu am îmbrățișat libertatea.

Anevoie, sisific, am început să ridicăm privirea, am vrut să înțelegem, am sperat să credem... Atunci am primit revelația suferinței. Abia atunci am avut certitudinea că una dintre „nebănuitele trepte” este chiar durerea.

În această nouă lumină am înțeles „prilejul chemat să-nalțe mersul, cunoștința”, iar de aici până la a accepta că suferința este un dar divin, o dovadă a dragostei și a grijii lui Dumnezeu nu a mai fost prea mult.

Da! Cine poate nega faptul că suferința este „întuneric, tăciune în inimă...”?! Dar nu trebuie să uităm că lumina, la momentul

potrivit, a urmat întunericului; nu putem să ignorăm nici „bulgărele de țărână” care s-a preschimbato, din preaplinul Dragostei, într-un izvor de frumos, într-un „sâmbure de cer”, într-o sămânță de infinit. Felul în care fiecare persoană își primește suferința, își acceptă crucea, transformă în oportunitate contextul nefericit în care pare că se află – fie că este vorba despre situații din viața de zi cu zi (o întârziere sau o simplă ceartă) sau situații deosebite (anii de închisoare, boala, moartea unei ființe dragi). Boala devine șansa de a te ruga mai intens, anii de lagăr devin prilej pentru a te apropia de Dumnezeu, iar moartea, finalul drumului ce duce la sfinți.

Și apoi totul devine clar, suferința capătă sens:

*„Nu mai calcă pe pământ
cine calcă-n suferință.*

*Ea schimbă la față argila, o schimbă în dub
ce poate fi pipăit, duios, cu știință.”*

Reconsiderată, suferința cea binefăcătoare adaugă profunzime ființei noastre șubrede, întărește rădăcinile crucii noastre, zidește stâlpii libertății. Toată suflarea să laude pe Domnul! Și în această laudă să pună gând de recunoștință pentru suferințe!

*„Tată, carele ești și vei fi,
nu ne despoia, nu ne sărăci,
nu alunga de pe tărâmurile orice suferință.”*



Ana Iancu

Creștem astfel de la negare și împotrivere la asumare. Și pentru că una dintre cele mai adânci suferințe este aceea de a rămâne izvor nebăut, sămânță neîncolțită, nu dorim să fim cruțați. Ne cerem dreptul la suferință, dreptul la legătura cu cerul – uneori cu glas șoptit, conștienți de micimea noastră, alteleori cu curaj, cu glas mare, dornici de luptă, de rodire.

Frământat și reflexiv, Lucian Blaga caută să dea rost suferinței, vede libertatea de a sluji sufletului prin aceasta. Și o apropie de om, împlânzind-o, dându-i glas: „Nici o suferință nu-i așa de mare/ să nu se preschimbe în cântare” (Catren).

Și pentru că glasul acesta se exprimă și ne exprimă cel mai aproape de adevăr în arte, manifestările lor sunt ferestre și oglinzi, fragmente de suflet, ecouri ce îngăduie împărtășirea celor mai profunde trăiri, dobândind rolul de punte între noi și El, esență a suferinței și înălțare a inimii. Iei cartea, citești și nu înțelegi cum picături din propria simțire s-au putut prelinge din sufletul tău în rândurile mărunte, cum ideile tale tul-

burate iau o formă atât de concretă, devin apă vie și clară – cui nu i s-a întâmplat oare să-și citească frământarea în poeziile lui Eminescu?!

Versurile devin bucăți ce ne compun, descompun și recompun, ne alcătuiesc și ne descriu. Tot ce ne sperie, tot ce ne bânuie, tot ce ne bucură, tot ce ne învie și ne omoară. Tot! Creația răscumpără suferința, căci, dacă durerea devine, în procesul plămuirii, prilej curat de bucurie pentru cei pe care îi iubim, mai poate fi considerată greutate și pătimire?

Să iei suferința, să o înțelegi și să o umanizezi până la a o face dorință, rugăciune și „cântare” este menirea (creatorului) în această mare trecere, este încolțirea „mirabilei semințe”.

Laudă suferinței, laudă poeziei!



Ana Andronache

Cum am vrut să mă fac sfânt

Virgil Gheorghiu – exerciții de mărturisire



Georgiana Medrea
Estienne
prof. dr. limba
franceză

„Virtutea stă în libertate,
iar libertatea înseamnă
a fi identic cu firea proprie.”
Sfântul Grigorie al Nyssei

Copilul ai cărui strămoși „au căzut din cer [...] albi ca zăpada” s-a născut pe 9 septembrie 1916 în Valea Albă, județul Neamț, într-o familie profund credincioasă, de preoți și învățători. Fiul preotului Constantin și al Mariei, născută Scobai, Virgil Gheorghiu crește ancorat în realitatea cerească a propriei existențe, sub ocrotirea iubitoare și severă a mamei „teodidacte” și a tatălui pe care îl admiră cu toată puterea și căruia dorește să-i semene. Acesta din urmă îi deschide cu blândețe porțile cunoașterii de Dumnezeu, răspunzând cu răbdare și seriozitate stăruitoarelor sale întrebări. În jurul vârstei de șapte ani, regretă, de pildă, că nu are o zi onomastică, singura sărbătorită în familie și în sat:

cerul întreg se deschidea pe pământ atunci, iar oamenii își revărsau fără sfială afecțiunea asupra persoanelor ce purtau nume de sfinți. Din conversațiile referitoare la tristețea lui Virgil de a avea un nume „păgân” se înfiripă primul său vis, acela de a deveni sfânt, pe calea definită de tatăl său, a iubirii de dușmani. Și obstacolele prietene apar cu generozitate în itinerariul acestui neobosit călător între pământ și cer.

Din 1923 până în 1927, a urmat școala



primară la Petricani. Își dorea cu ardoare să devină preot, dar familia nu îl putea susține la seminar. S-a înscris la Liceul Militar „Regele Ferdinand I” la Chișinău; era singurul parcurs pe care îl putea urma fără cheltuieli. Își descoperă aici vocația literară, ocupându-se de apariția trimestrială a revistei școlii, *Luna nouă*. În 1936, se înscrie la Facultatea de Filosofie din București. Este

admis și la Conservator, dar, ca și în cazul seminarului, este nevoit să renunțe, era prea costisitor. Destinul pare să îl invite să își cultive cele mai importante daruri în tăcere, fără resemnare.

Un an mai târziu, debutează cu volumul de versuri *Viața de toate zilele a poetului*. Pentru a se întreține, colaborează la *Cuvântul* lui Nae Ionescu, la *România* lui Cezar Petrescu, apoi la *Timpul* lui Grigore Gafencu. Se căsătorise între timp, în 1939, cu avocata Ecaterina Burbea. În iunie 1941, este corespondent de front în Basarabia și va publica rapid *Ard malurile Nistrului*, cu o prefață semnată de Tudor Arghezi.

Continuă să publice corespondență de război și beletristică. Primește vestea capitulării României la Zagreb, unde fusese numit atașat cultural al legației¹. La 11 mai 1945, este arestat ca diplomat al unei țări inamice, despărțit de soție și deportat în lagărul de la Kornwesteim, în Germania. Descrie dureroasa experiență creând personajul Traian Korugă, scriitor, martor al orei 25: „Toată suferința mea pornește de la faptul că nu pricep dacă sunt prizonier sau sunt liber. Văd că sunt închis, dar nu pot crede că sunt închis. Văd că nu sunt liber, dar mintea îmi spune că nu există motiv să nu fiu liber. Tortura acestei neînțelegeri este mai grea decât sclavia. Oamenii care m-au închis nu mă urăsc, nu vor pedepsirea mea și nici nu-mi vor pieirea. Ei vor salvarea lumii. Totuși, ei mă torturează și măucid lent”².

Este momentul în care se conturează cu

1 „Pierderea patriei pentru un om este o repetiție generală a morții” – *Id., Ispita libertății. Memorii*, Sophia, București, 2019, p. 12.

2 *Id., Ora 25*, prima ediție în limba română, Omega Pres, Editions du Rocher, București, 1991, p. 265.



Alexia Pitulan

putere un spirit analitic deosebit de lucid, cu sclipiri vizionare. Din perspectiva lui, războiul este teribila autodistrugere a civilizației apusene, sfâșiate între cele două ideologii totalitare pe care le-a zămislit.

În urma conflictului, constată o regretabilă transformare a percepției asupra umanității: „... a apărut pe fața pământului o nouă rasă de viețuitoare. Se numesc cetățeni. [...] s-au născut din încrucișarea omului cu mașinile. Amestecarea asta e rasa cea mai tare de pe pământ. Chipul lor este la fel cu al oamenilor; uneori chiar îi poți confunda. Dar îi vezi imediat că se poartă nu ca oamenii, ci ca mașinile. În loc de inimi, cred că au ceasornice. Și creierul lor e un fel de mașină. Totuși, nu sunt nici mașini, nici oameni! Au exact poftelile fiarelor. Totuși, nu sunt nici fiare. Sunt cetățeni!”³

Tot atunci își definește și crezul poetic. Consideră că un scriitor este „un îmblânzitor” care are menirea să le arate oamenilor „Frumosul, adică Adevărul”⁴ pentru a-i ajuta să nu se sfâșie „până la ultimul”. Capacitatea poetului de a fi „un seismograf, aparat de înregistrare, radar și memorie a societății în care trăiește” o calitate în care constă și fragilitatea lui, îl determină să simtă că nefericirea unui om este „o crimă împotriva armoniei universale, o rană în propria carne”⁵. Pentru a încerca să reconstituie sensul acestei suferințe, scriitorul mărturisește.

Publicată mai întâi în foileton de „Paris-Presse” și apoi în volum, la editura Plon, în 1949, *Ora 25* reprezintă intrarea în lumea literară pariziană și marele lui succes. Până în 1964, numai în Franța se vânduseră cinci sute de mii de exemplare. Cartea a fost tradusă în lumea întreagă și ecranizată de Car-

³ *Ibid.*, pp. 239-240.

⁴ *Ibid.*, p. 240.

⁵ *Id.*, *Ispita libertății. Memorii*, ed. cit., p. 15.

lo Ponti în 1967. Gabriel Marcel, directorul prestigiosului *Figaro artistique* o consideră „una din cele mai mari cărți ale generației”.⁶

Stabilit la Paris, unde se va stinge în 1992, publică peste patruzeci de volume. Cu toate acestea, istoricul literar Pierre de Boisdeffre îl reține – în 1958, ce-i drept – ca „omul unei singure cărți”.⁷ În fond, în măsura în care *pretextul literar* creează cadrul mărturisirii unui angajament fără concesi, cu implicații politice și spirituale, scriitorul deranjează sau interesează prea puțin, după caz. În același timp, dacă debutul i-a creat un loc în societatea pariziană, poate că umbra care s-a așternut peste cariera lui literară i-a permis să se consacre împlinirii celui mai de preț vis al său: în mai 1963, este hirotonit preot al Bisericii Ortodoxe Române de la Paris.

Întreaga sa viață pare să se fi depănat sub semnul exilului – din Cer, mai întâi, apoi din patria pe care o iubea din răspuțeri, dar în care nu își mai avea oricum locul, pentru că înțelesese și denunțase din timp impulsul mortal în care comunismul îi menținea semenii⁸. Și-a asumat până la capăt condiția de martor la grozăviile săvârșite pe frontul basarabean în timpul campaniei mareșalului Antonescu, pierzând astfel, sub acuzația de antisemitism și antibolșevism, popularitatea greu câștigată în cercurile literare pariziene. Apoi, a ales să onoreze invitația de a ocupa

⁶ Datorăm precizia parcursului biografic tezei de doctorat a Claudiei Drăgănescu, *Proză literară de exil: Vintilă Horia, Constantin Virgil Gheorghiu, L.M. Arcade*, coordonați Mihai Zamfir, Universitatea din București, Hélène Lenz, Universitatea din Strasbourg, susținută la București în 2011.

⁷ *Ibid.*, p. 59.

⁸ Vezi romanul *Spioana*, o radiografie a înaltei societăți comuniste și a eșecului tinerei ei generații, stabilită de autor încă din 1970.

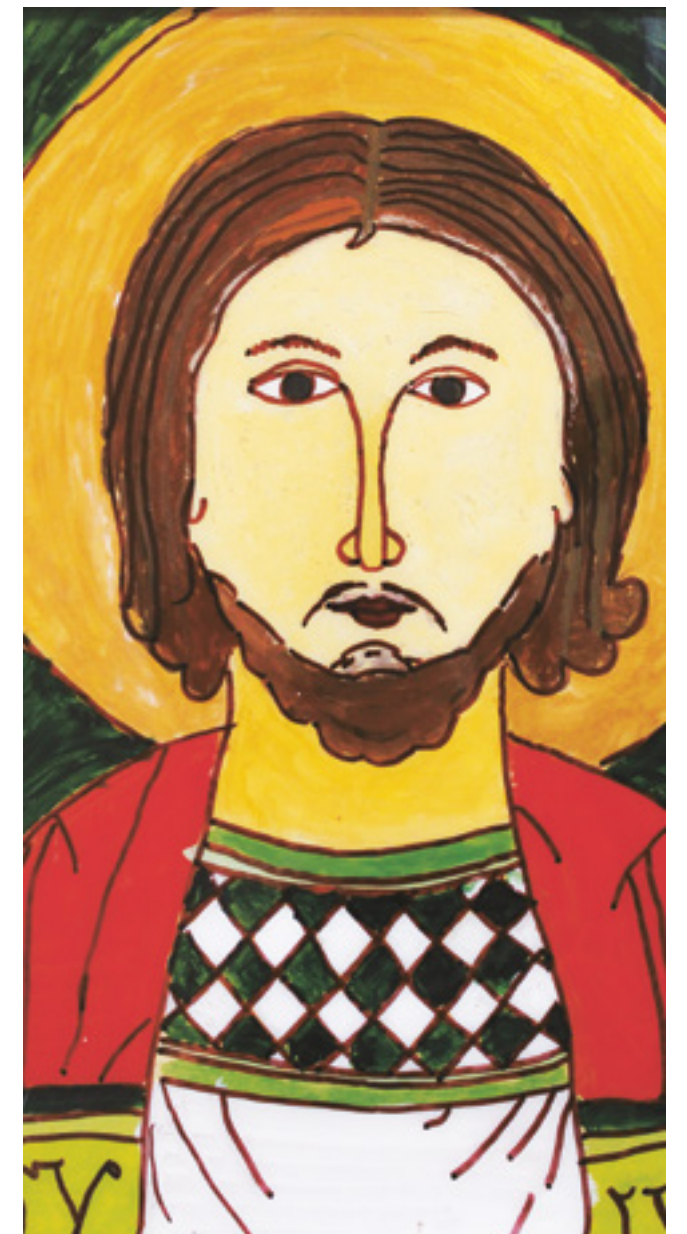
postul de econom stavrofor în Sfântul Sinod condus de patriarhul Iustinian, explicând: „Cred că întoarcerea mea la o biserică, care, chiar dacă este roșie, rămâne română, poate ajuta poporul meu”.⁹ Alegerile sale au fost contestate, stârnind chiar dușmăni – tot atâtea ocazii de a-și exersa puterea de a iubi.

⁹ *Le Monde*, martie 1966, în Claudia Drăgănescu, *id.*, p. 62.



Maria Blîndu

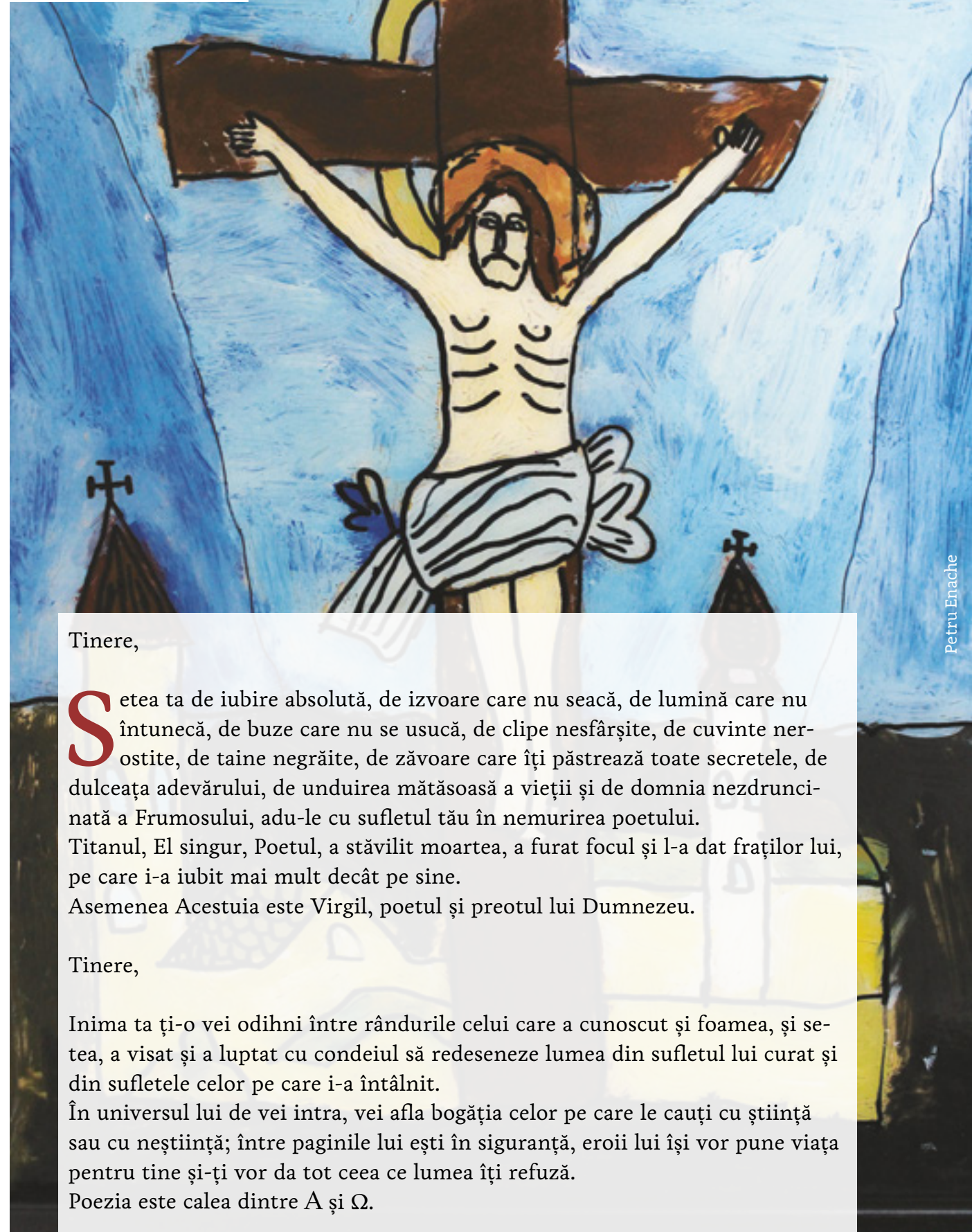
Însă omul știa, încă din copilărie, că salvarea este personală și poate fi acordată doar de Împărăția Cerurilor. Spre cucerirea ei, preotul și scriitorul și-au unit întregul efort de devenire.



Matei Mițnei

Psalm netăcerii

Teodor-Mihail Gavrilă



Petru Enache

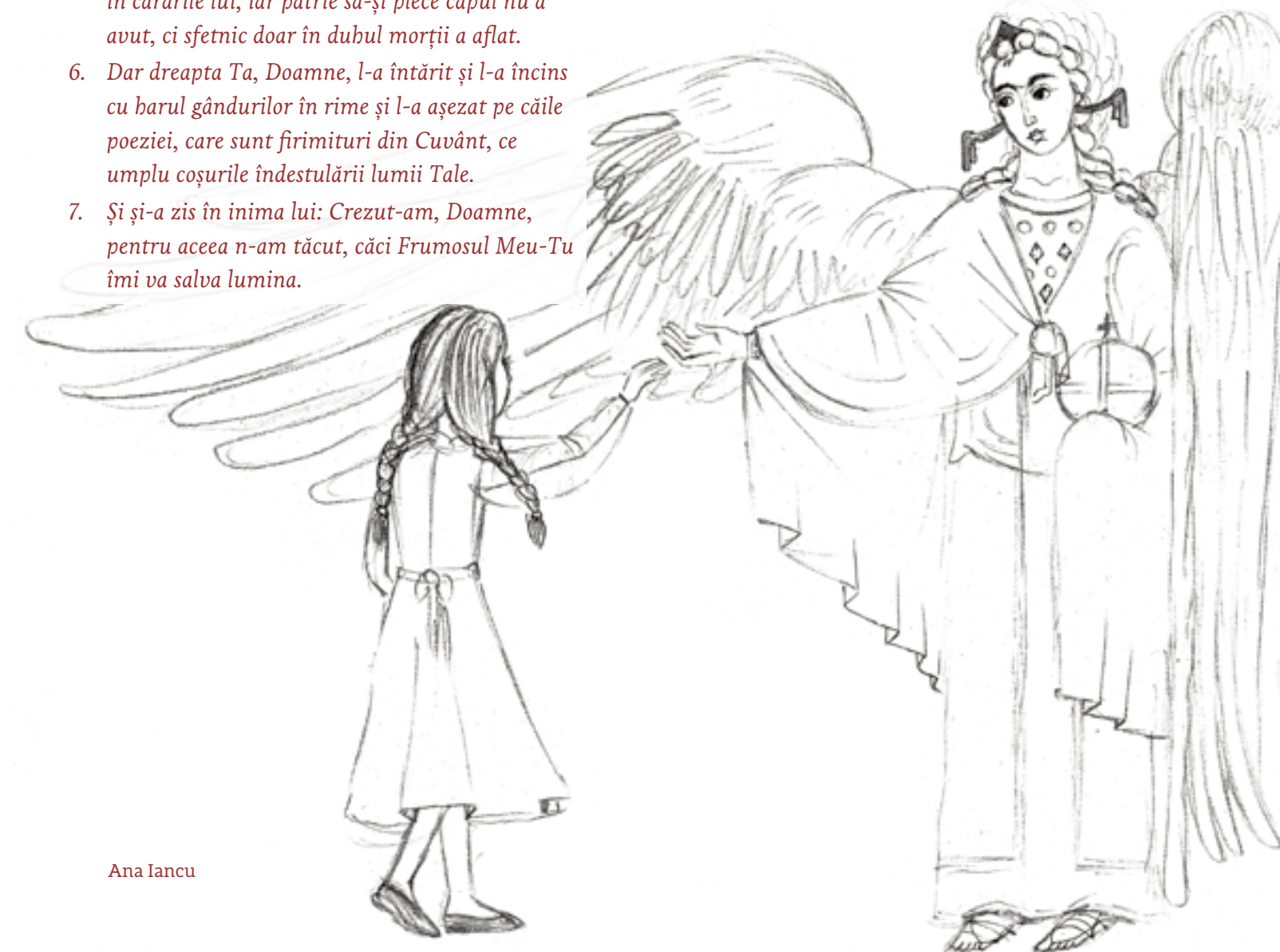
Tinere,

Setea ta de iubire absolută, de izvoare care nu seacă, de lumină care nu întuneacă, de buze care nu se usucă, de clipe nesfârșite, de cuvinte nerostite, de taine negrăite, de zăvoare care îți păstrează toate secretele, de dulceața adevărului, de unduirea mătăsoasă a vieții și de domnia nezdruncinată a Frumosului, adu-le cu sufletul tău în nemurirea poetului. Titanul, El singur, Poetul, a stăvilit moartea, a furat focul și l-a dat fraților lui, pe care i-a iubit mai mult decât pe sine. Asemenea Acestuia este Virgil, poetul și preotul lui Dumnezeu.

Tinere,

Inima ta ți-o vei odihni între rândurile celui care a cunoscut și foamea, și setea, a visat și a luptat cu condeiul să redeseneze lumea din sufletul lui curat și din sufletele celor pe care i-a întâlnit. În universul lui de vei intra, vei afla bogăția celor pe care le cauți cu știință sau cu neștiință; între paginile lui ești în siguranță, eroii lui își vor pune viața pentru tine și-ți vor da tot ceea ce lumea îți refuză. Poezia este calea dintre A și Ω.

1. Așa a bineplăcut numelui Tău, Doamne, să odihnești înțelepciunea în inima pruncilor, să ascunzi taina preotului în mlădița lui.
2. Legământul Tău l-ai făcut cu robul Tău ce mâinile-și înălța și cu sfială cădea cu bună mireasmă, oarecând dinaintea Prestolului, și l-ai plinit în cel născut luiși, din gândul Tău.
3. A zămislit inima preotului dorirea Ta și a născut Iubirea Ta pentru tot lucrul Tău, iar fericirea lui n-a binevoit a se sălășlui în el până la sfârșitul zilelor lui.
4. Îngerul mi-a binevestit chemarea sfințirii și plinirea ei în poetul Tău, Virgil; la sânul maicii lui, roaba Ta, l-ai brănit din cuvintele vieții, i-ai potolit foamea din pâinea Evangheliei Tale și i-ai ostoit setea din izvorul nesecat al rugăciunii tatălui său.
5. Noptile lui le-ai dezvelit însingurării din Ghetsimani, trandafirii doririi lui au mijit spini în cărările lui, iar patrie să-și plece capul nu a avut, ci sfetnic doar în dubul morții a aflat.
6. Dar dreapta Ta, Doamne, l-a întărit și l-a încins cu harul gândurilor în rime și l-a așezat pe căile poeziei, care sunt firimituri din Cuvânt, ce umplu coșurile îndestulării lumii Tale.
7. Și și-a zis în inima lui: Crezut-am, Doamne, pentru aceea n-am tăcut, căci Frumosul Meu-Tu îmi va salva lumina.
8. Netăcerea poetului este lucrarea neîntreruptă a Logosului Tău și cuvintele celui dintâi plămădesc slobozire din robia străină, judecă și osândesc pe prințul sclaviei, aidoma Chipului, din veac.
9. A certat cu condeiul stibiile patriei și le-a liniștit, și s-au rânduie între melismaticele undiri ale corabiei Dubului, tăind din profunzime rădăcinile minciunii zvârlite de dușmanul.
10. Râvna gliei sale l-a mâncat și a purtat-o ca un pribeag, rătăcind în Ermonul diasporei și privind dincolo de Iordanul dunărean.
11. Poetul viața sa a așternut-o la intrarea Ta în Ierusalimul inimilor fraților lui de neam; și a cântat imne de osanale în limbile Vavilonului ca urechea să nu priceapă, ci sufletul ei.
12. Așa ai binevoit, Stăpâne al celor din Apus și din Răsărit, ca-n zilele din urmă, Hristosul Tău să vieze în poezii Tăi și să-i faci cale spre asemănare a cosmosului cu Iubirea din sânul Treimii.



Ana Iancu

Lecție de viață: Admirabila simplitate a domnului Bernea

Filosof, etnolog, sociolog, poet și antropolog creștin, Ernest Bernea (1905-1990) face parte din pleiada de cărturari de excepție din secolul al XX-lea. Precum Simion Mehedinți, Nae Ionescu, Marcel Mauss, Martin Heidegger, filosofi cărora le-a fost ucenic, acesta coboară spre adâncurile ființei, gândirii și vieții. Meditațiile lui Bernea ne trimit nu la gânduri originale, ci la gândirea originară. De aceea, poate, marea lui considerație pentru sfinți și, implicit, pentru sfințenie, pe care o definește ca fiind „semnul originarelor puteri și frumuseți în om”. Căci tot ce fac sfinții se desfășoară sub lumina simplității.

Gabriel Hasmațuchi, Eseuri (și pre)texte critice

Colina lacrimilor

„Un om plânge. Stă aplecat sub povara destinului său omenesc, sub povara durerilor lumii. Prins primejdios de raza subțire a unei stele călătoare, simte mai adânc noroiul tălpilor sale, mai întristat negura neștiinței sale. Pe o colină, cu fruntea plecată în palma căutărilor neîndurătoare, un om plânge; același suflet încercat, povară a

tuturor copiilor și a părinților, surorilor și fraților, trăiește zădărnicia și pustiul lucrurilor rătăcitoare. Nu mai vrea nimic: nici pâine, nici apă, nici laudă; el vrea mană cerească, înconjurat de singurătatea suferințelor totale, omul plânge plânsul semenilor și râsul lor, durerea ce le taie sufletul și bucuria lor superficială.

Plânsul adevărat, plânsul adânc vine din sentimentul mărginirii noastre, din conștiința răului ce ne străbate, dar vine și din sentimentul desăvârșirii din conștiința binelui care poate fi atins.

Plânsul aduce ușurare, depășire a elementelor impure, aduce îndurare, putere și încredere. Plânsul preface în rodnicie durerea căilor potrivnice. Lacrimile calde spală zările de întunericul neputinței. Omul adevărat, omul făptură a luminii, nu se teme de rău și nu alungă suferința. El știe că răul poate fi biruit de un suflet arzător și că suferința este o cale a bucuriilor, cale a luminii și a puterii. Suferința este prețul valorilor nepieritoare: adevărul și frumusețea, cântecul și îndemnul la desăvârșire. Prin ea omul se apropie de firea lucrurilor, de sensul vieții, de Dumnezeu. Pe calea ei câștigăm lumina minții și a inimii. Suferința adevărată este înaltă, calmă, bogată și purificatoare.”

Treptele Bucuriei

„Dragostea este începutul lucrurilor, din dragoste se hrănește totul. Nimic nu se poate face, nimic nu sporește, nimic nu dăinuie fără dragoste: dragoste de Dumnezeu și de om, dragoste de tot ceea ce ne străjue și ne întovărășește viața aceasta atât de plină și nesocotită. Un val de aer ușor și cald acoperă sufletul, îl purifică și îl înalță spiral în inima cerului. Prin dragoste omul călătorește în lumea dorurilor lui turnate de la început în cupele sufletului.

Dragostea ne duce la Dumnezeu, ne descoperă omul și lucrurile, ne deschide porțile înțeleșului. Cel ce iubește e plin, e frumos, e luminat, iradiind numai pace și încântare. Sufletul lui cântă rodul nepieritor, cântecul de răscruci al luminelor. Fața lui e albă străvezie cu priviri în adâncimi astfel descoperite, pasul lui liniștit și stăpân. Dragostea coboară cerul pe pământ și înalță făptura în zonele binefăcătoare ale izvoarelor vieții. Tot cuprinsul nostru crește și se preschimbă în inima și sensul său. Un om, un animal, un copac, o floare, un firicel de iarbă, o gânganie cât de mică, toate sânt puse întâi să le iubești. Dragoste, nu folosință: aici e sensul

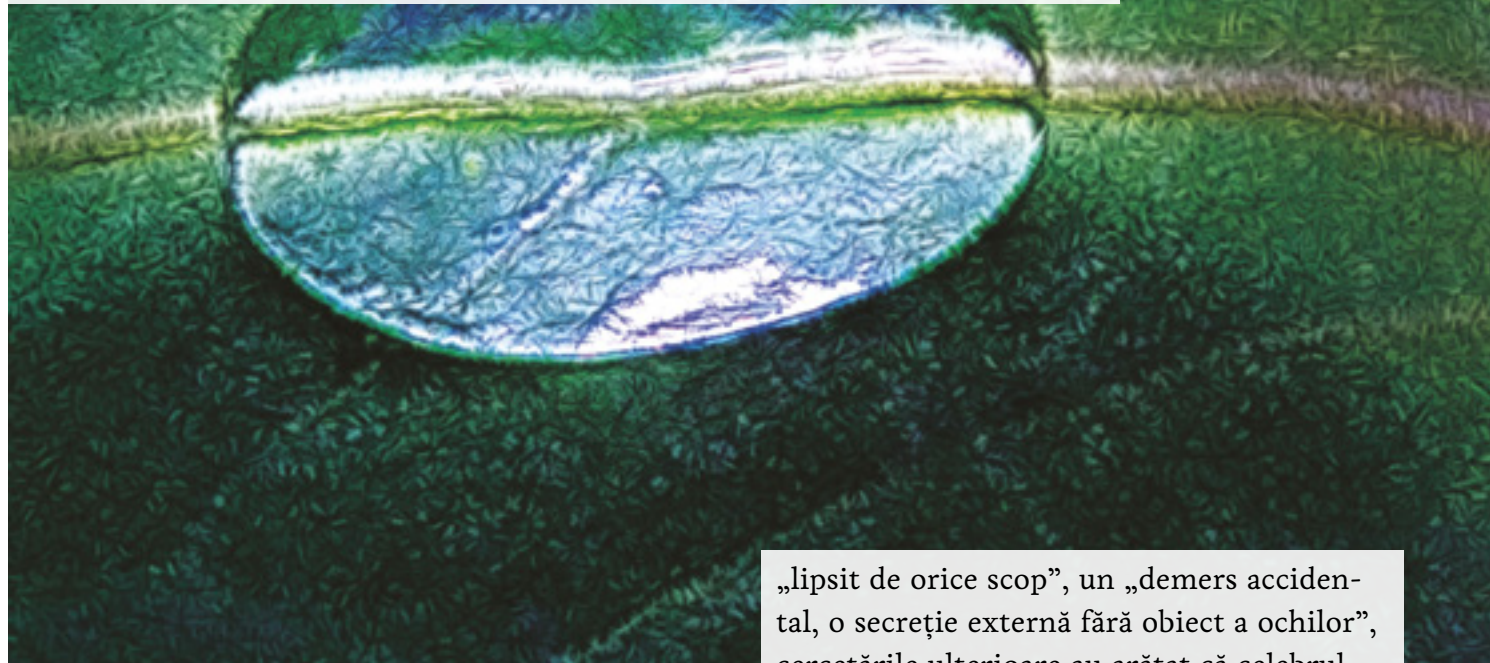
existenței lor în preajma ta.

Cine s’a uitat odată prin aripile unui gândăcel către soare? Tot curcubeul, tot cerul Raiului s’adună în trupul unei ființe pe care o strivim sub pasul nostru neștiutor și crud. Dragostea face totul, descoperă și înnoiește totul; prin ea omul crește în știință și omenie, descoperă în afară și sporește înlăuntru. Omul adevărat iubește și se roagă: buzele lui murmură întredeschis prisosul sufletului, cântecul interior se desprinde, rodul dragostei se coace și cade plin de suc vițetii înfrumusețate.

Să cântăm cel mai frumos și mai înălțător cântec de dragoste și urmele trudei, ale urâtului se vor șterge, să mergem până acolo unde se întâlnește omul cu Dumnezeu, până în hotarul cerului care ne-a dăruit din stelele lui, să trăim în preajma izvorului vieții și Creației necontenite.”



Aproape totul despre lacrimi



„lipsit de orice scop”, un „demers accidental, o secreție externă fără obiect a ochilor”, cercetările ulterioare au arătat că celebrul naturalist s-a înșelat. Numeroase studii au demonstrat că, de fapt, plânsul are numeroase efecte benefice, atât în plan fizic, cât și în plan mental.

Totalitatea organelor care secretă și excretă lacrimile și filmul lacrimal poartă denumirea de aparat lacrimal. Acesta prezintă o **componentă secretorie** reprezentată de glanda lacrimală principală (situată în marginea superioară a orbitei, unghiul extern al ochiului), care are rol în secreția lacrimală reflexă și glandele lacrimale accesorii, răspândite în toată conjunctiva pleoapei superioare și inferioare, care produc secreția lacrimală de bază (filmul lacrimal) și o **componentă excretorie** reprezentată de căile lacrimale. În mod normal, lacrimile curg din glandele lacrimale pe suprafața ochilor. Ele se scurg prin punctele lacrimale localizate în unghiul intern al pleoapelor inferioare și superioare. La acest nivel se află canaliculele lacrimale ce transportă lacrimile spre un sac localizat în peretele lateral al nasului (sacul lacrimal). De acolo, lacrimile se scurg printr-un canal (canalul sau ductul nazolacrimal) în nas. De aceea, atunci când



Georgeta Neagu
prof. dr. biologie

„Lacrimile sunt cuvinte pe care inima nu poate să le rostească.”
– Anonim

Lacrimile ascund informații fascinante, puțin știute de mulți dintre noi. Sunt esențiale pentru a vedea în mod clar și pentru a ne menține sănătatea ochilor, însă reprezintă și o modalitate de a comunica emoțiile și de a reduce stresul.

Deși Charles Darwin, fondatorul teoriei evoluționiste, afirma în 1872 că plânsul este

plângem ne curge și nasul.

Filmul lacrimal, care umezește în permanență polul anterior al globului ocular, este compus din trei straturi: profund (conține mucină), mijlociu (apos) și superficial (lipidic, uleios).

Producția de lacrimi se reduce odată cu vârsta, iar acest lucru poate duce la apariția senzației de ochi uscați. Ochii uscați constituie o problemă comună pentru persoanele care au suferit modificări hormonale, în special pentru femei în timpul sarcinii și menopauzei. Lentilele de contact și anumite medicamente pot provoca, de asemenea, uscarea ochilor.

Cel mai important studiu cu privire la lacrimi este cel al biochimistului William Frey. El a petrecut 15 ani pentru a studia acest fenomen. În presa de specialitate, cercetătorul și-a câștigat porecla de „expertul lacrimilor”. El a fost cel care a descoperit multe lucruri interesante cu privire la tipologia lacrimilor și componența lor.

Din punct de vedere chimic, lacrimile reprezintă un lichid incolor, transparent, alcătuit din 98% apă, restul de 2% fiind reprezentat de: bicarbonat de sodiu, fosfor, potasiu, sodiu, hidrați de carbon, acid citric,

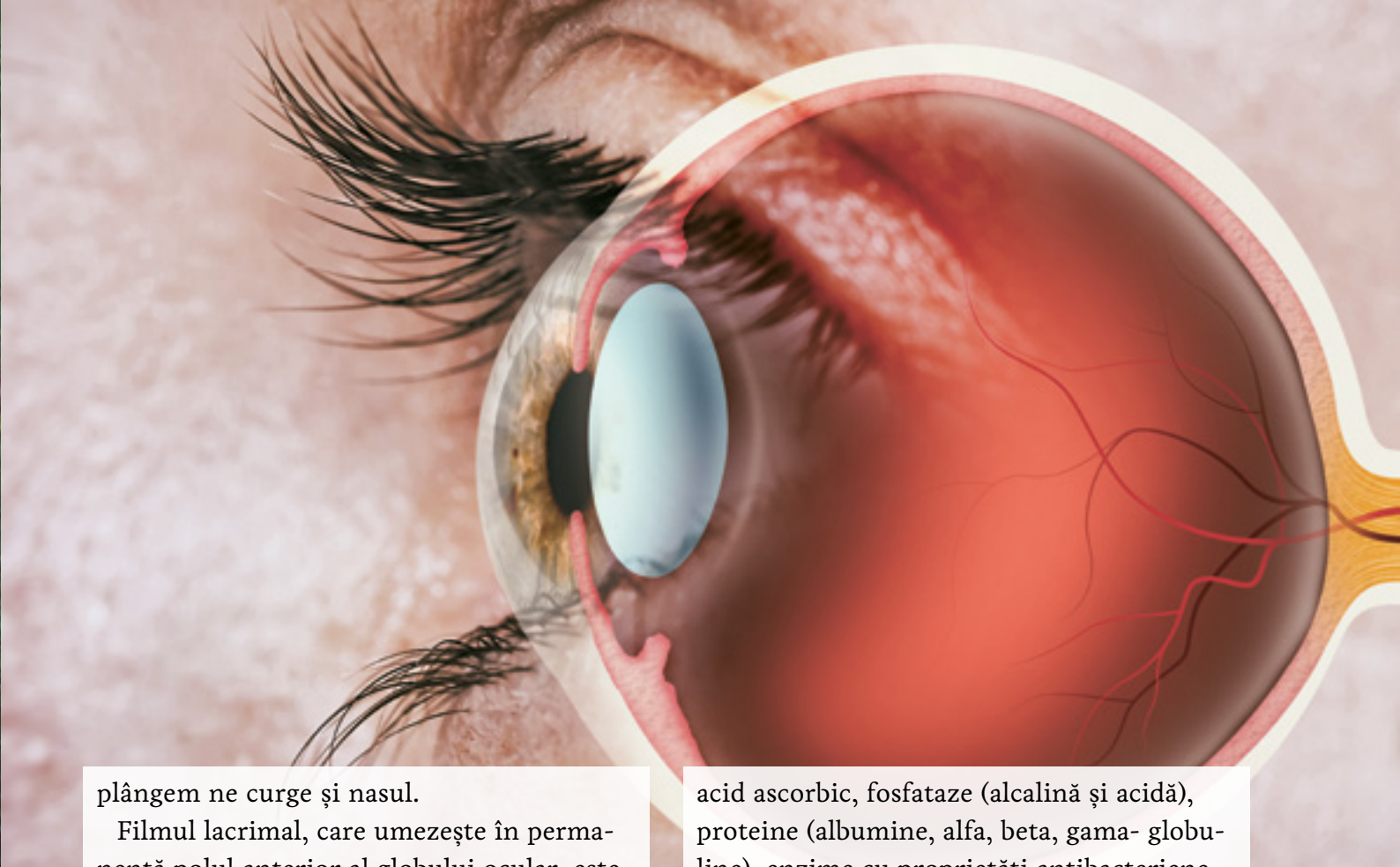
acid ascorbic, fosfataze (alcalină și acidă), proteine (albumine, alfa, beta, gama- globuline), enzime cu proprietăți antibacteriene (lizozim, transferază, lactotransferază) și substanțe ce asigură apărarea imunitară specifică – anticorpi (Ig M, Ig A, Ig D, Ig E).

Organismul uman produce trei tipuri de lacrimi: bazale, reflexe și emoționale.

Lacrimile bazale. Corpul nostru nu produce lacrimi doar când plângem, ci permanent. Lacrimile bazale au rolul de a lubrifica, hrăni și proteja corneea de impurități, acționând ca un scut între ochi și restul lumii. Glandele lacrimale produc între 140 și 280 ml lacrimi bazale pe zi, secreția persistând și în timpul somnului.

Lacrimile reflexe se declanșează atunci când ochii sunt afectați de diverși factori iritanți, precum fumul, praful, corpurile străine sau de compuși volatili emanați de ceapa tocată. Aceste lacrimi, eliberate în cantități mari, ajută la neutralizarea factorilor iritanți, iar stratul lor apos conține mai mulți anticorpi, pentru a ajuta la combaterea oricăror microorganisme ce ar putea intra în contact cu ochii.

Lacrimile emoționale (psihogenice). Știm, așadar, că lacrimile bazale și lacrimile reflexe au un scop pur fiziologic. Plânsul



emoțional are, însă, mult mai multe funcții.

Lacrimile psihogenice sunt produse în momente de maximă încărcătură emoțională, atunci când suntem copleșiți de diverse emoții: tristețe, frustrare, bucurie, frică sau stres. Lacrimile emoționale conțin hormoni și proteine care nu se găsesc în alte tipuri de lacrimi și care ajută la reglarea stărilor emoționale. Doar în acest tip de lacrimi se regăsește hormonul stresului – un hormon important al cărui nivel crește odată cu stresul este unul care este asociat și cu plânsul – **prolactina**. Nivelul de prolactină din corp este corelat cu frecvența plânsului declanșat de emoții. Plânsul și lacrimile stimulează eliberarea anumitor **endorfine**, substanțe produse de creier, cu rol în îmbunătățirea stării de spirit și care contribuie la diminuarea intensității durerii psihice.

Fotografia americană Rose-Lynn Fischer a imortalizat lacrimile sub lumina microscopului și a ajuns la următoarea concluzie: lacrimile se diferențiază și după aspect, în funcție de motivul plânsului. Lacrimile produse în urma unei pierderi, cele de fericire sau lacrimile generate de tăiatul cepei arată toate diferit la microscop. Nu numai că arată diferit, dar circumstanțele apariției fiecărui tip de lacrimi determină o compoziție chimică distinctă, ceea ce ne poate spune multe despre funcția sa biologică.

Plânsul are mult mai multe beneficii psihologice și medicale. După plâns, organismul începe să respire mai ușor, iar pulsul revine la normal. Persoana în cauză resimte o senzație pozitivă și o stare de relaxare. Potrivit studiilor, plânsul ne ajută să fim mai conștienți de propriile emoții. Permițându-i organismului să simtă și să accepte tristețea, vom conștientiza și emoțiile pozitive, precum fericirea sau recunoștința. Plânsul te prezintă vulnerabil în fața lumii, iar atunci când te deschizi, lași garda jos și astfel se

crează legături strânse de prietenie. Dacă o persoană te vede plângând este mult mai dispusă să îți vină în ajutor, uneori chiar și atunci când nu te cunoaște, spun cercetătorii. Bebelușii și copiii mici plâng pentru a atrage atenția părinților și pentru a-și satisface nevoile (să fie hrăniți, schimbați sau doar ținuti în brațe).

Plânsul depinde mult și de cultură. De exemplu, într-un studiu publicat în 2011, cercetătorii au analizat plânsul din 35 de țări de pe tot cuprinsul lumii. Rezultatele au fost surprinzătoare. Femeile din țările mai bogate (de exemplu, Belgia, Suedia și SUA) plâneau mai mult decât femeile din țări mai sărace precum Nepal, Nigeria sau Ghana. Cercetătorii cred că acest lucru se datorează faptului că în țările dezvoltate există mai multă libertate de exprimare a propriilor emoții.

Oamenii de știință nu au ajuns încă la o concluzie unanimă cu privire la întrebarea dacă animalele pot să plângă, mai exact să-și arate emoțiile. Unii dintre cercetători sunt convinși că elefanții, de pildă, plâng atunci când le moare cineva apropiat. Cei mai mulți experți însă merg pe ipoteza că omul este singura ființă care poate să plângă.

Lacrimile spun lumii cine suntem. Pot reprezenta fericire, tristețe sau doar supărare. Ne permit să empatizăm cu cei din jur, să creăm comunități, să ne consolidăm relațiile și să ne înțelegem copiii. Lacrimile sunt un răspuns natural la suferință, dar și la sentimentul de compasiune pentru cineva care varsă lacrimi; plânsul este poate cea mai rapidă, cea mai la îndemână și naturală, cea mai eficientă metodă de a înlătura durerea emoțională.

Întreaga lume există pentru că se află în privirea Cuiva



Preot Adrian Sima
prof. fizică

Între ochi și orizont a existat întotdeauna drumul. Drumul care se compune din pași, care se scrie ca o poveste peste filele acestei vieți. Și aproape mereu inspirația, energia, impulsul vin din minunata priveliște a depărtării, a înălțimii... De ce? Poate pentru că domină peste toate impresia că, de acolo, priveliștea este alta. Dacă eu privesc de aici înseamnă că orice, acolo, nu mă include. Dar un alt ochi, care ar privi de acolo, m-ar avea și pe mine în priveliștea sa. Drumul... călătoria... pașii cu sau fără sensul lor ne sperie și ne fascinează. Călătorim pentru că vrem să umplem lumea cu noi, dar oare nu uităm prea des că fiecare pas are în el întregul drum și, mai mult, că fiecare treaptă are în ea însăși întreaga scară?

Aproapele, micul, detaliul (nu persoana, ci mica distanță) ne fascinează pentru că se poate include ușor în lumea noastră și-i dă consistență prin detaliu, iar depărtarea atinsă cu ochii minții ne dă impresia că ne mărește limitele propriei ființe.

Încercăm să facem impersonală și obiectivă știința degrevând-o de orice influență a ființei noastre, ba chiar transformându-ne

din cei care o folosim pentru a măsura în cei care ne lăsăm măsurați (din subiect în obiect), pentru a intra în propriul mecanism al lumii acesteia supuse de număr, din nou pentru a umple matematica creației cu noi. Și aceasta este fatalitatea, că omul nu poate să se sustragă pe el însuși din propriul sistem de numărare din propria privire. Așa cum vede lumea, așa se vede și pe sine sau așa cum se vede pe sine vede și lumea.

Matematica este o proiecție a ființei noastre asupra întregii lumi și acest lucru se vede prin generarea celor mai elementare noțiuni, a celor mai mici germenii ai ei – numerele 0 și 1.

Conform concluziilor recente și probate experimental ale teoriei relativității generalizate și ale mecanicii cuantice (dacă în istoria științei ultima sută de ani este în această aproximație), realitatea fizică este un continuum energetic, în care masa și energia nu



sunt cantitativ distincte și în care spațiul nu este doar o scenă în care lucrurile materiale sunt așezate în diferite configurații cauzale, ci el însuși este energie. Spațiul, ca vid, ca noțiune lipsită de o prezență a materialului există, deci este *ceva*, relativ vorbind *spațiul însuși este energie*. Așadar, cum reușește omul în acest continuu să scoată din context entități distincte, cum pune limite și evidențiază unicități, cum numără, ce generează în mecanismul său mental noțiunea de distinct, de 1? Greșim oare dacă vedem în aceasta o reacție a conștiinței de sine? El însuși este prima unitate, el, prin conștiința de sine, se vede separat de lume, distinct, conturat. Ideea de *unu* există în interiorul său și el o proiectează asupra întregii existențe pe care o organizează în multipli și submultipli ai *propriei unități*. Omul își răsfrânge conștiința de sine, prezentă în chipul lui, asupra întregii creații ordonând-o. Matematica se definește pe sine ca expresie a relației între unicități. Putem spune că acest fapt vine din expresia acestei relații prezente în însuși chipul său?

Încă un model al acestei proprii proiecții asupra lumii este sistemul de numerotație zecimal al matematicii, aplicat în aproape toate științele. La baza acestui sistem stă numărul 10. Unitatea multiplicată creează alte unități numerice prin multiplicare sau diviziune – zeci, sute, mii, zecimi, sutimi, miimi... De ce zece? Pentru că cele două mâini ale noastre au împreună zece degete. Aceste mâini care ne pun în relație activă, participativă cu lumea, prin care atingem lumea și o transformăm, sunt interfață conectării prin lucrare cu creația. Cu dege-

tele atingem, mișcăm, transformăm și nu în ultimul rând *ordonăm*. Minte noastră vede lumea cu mâinile. Percepem lumea prin propriile simțuri și credem că suntem subiectivi pentru că simțurile ne pot înșela, dar realizăm oare că atunci când folosim numărul pentru a ne detașa de subiectivismul realității îl înlocuim pe acesta cu subiectivismul, cu specificitatea minții noastre?... Matematica nu poate fi decât umană.

În știință și în matematică, scara logaritmică este aceea care plasează realitatea fizică într-un anumit grad de apropiere sau depărtare de mine, ca observator. Nu ne putem pune în relație cu niciun rezultat experimental fără a-l plasa într-o anumită scală a ordinelor de mărime, a puterilor lui zece. Ne depărtăm de un anumit plan al realității prin această schimbare a exponentului lui zece... de zece ori, de o sută de ori, de o mie de ori mai mare sau mai mic. Este o mișcare a minții de multiplicare și divizare,

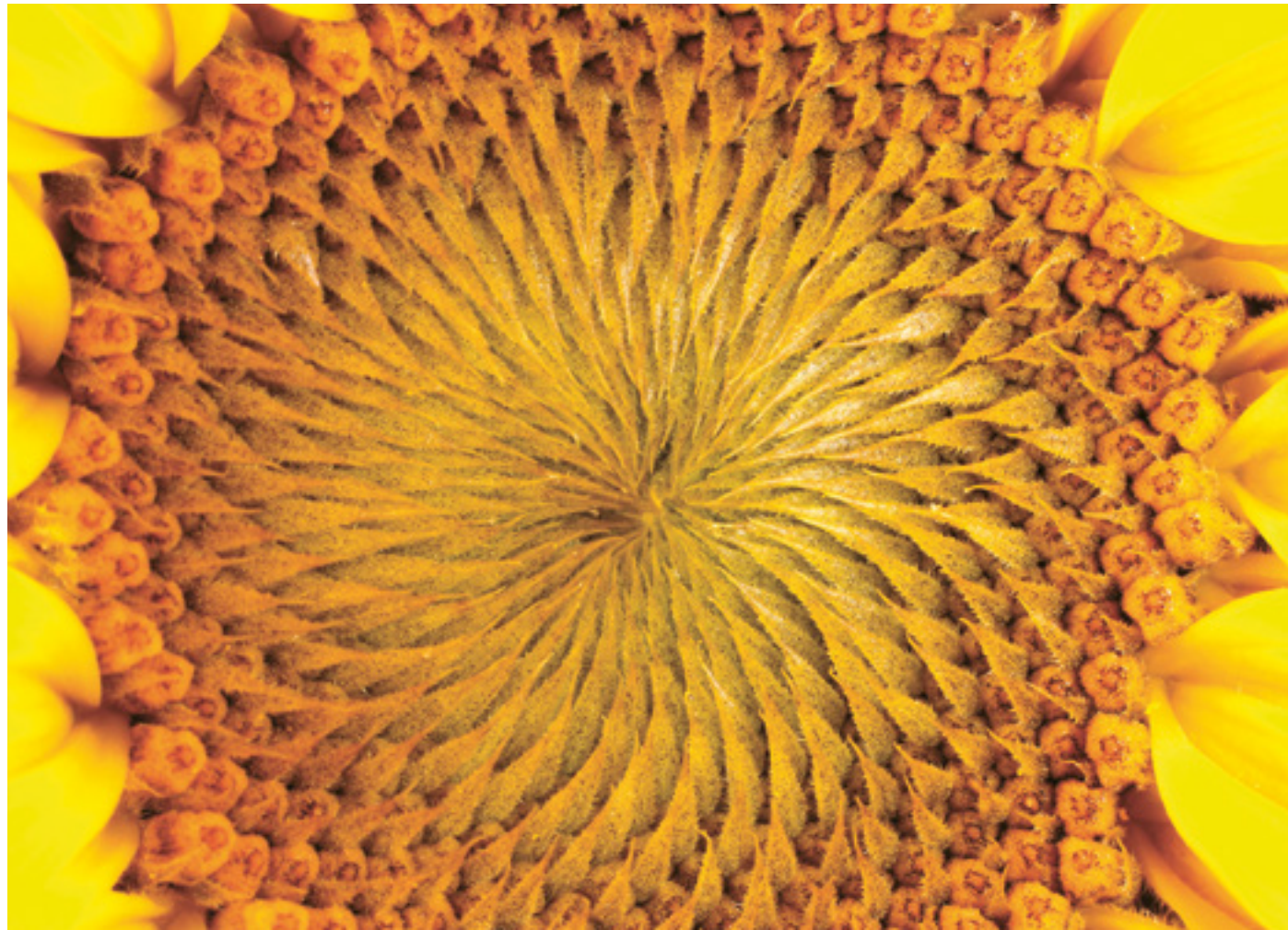
ce amintește de mecanismele matematice și geometrice ale *teoriei fractalilor*. Fractalul este o entitate geometrică, matematică, ce poate fi generată prin repetarea unui patern sau algoritm la nesfârșit, luând astfel naștere diferite nivele de detaliu și complexitate. Astfel că orice fragment din fractal, oricât de mic, conține în el întreaga configurație a entității geometrice respective. Geometria fractală se aplică în toate domeniile științei și ale tehnicii, de la algoritmi de calcul, la complexitatea și organizarea ecosistemelor și organismelor biologice, la configurarea antenelor și a diferitelor dispozitive până la aplicații în artă. *Plantele cu rădăcinile și coroanele copacilor, sistemul nervos, circulator, munții, norii, fulgerele etc., tot ce implică funcționalitate rezultată din înlănțuiri aparent haotice de cauze și efecte poate fi încadrat și operat prin teoria fractalilor.*

Omul se vede pe sine ca pe centrul acestei lumi... În sens fizic, material, el este pater-nul care, multiplicat și divizat la nesfârșit, creează lumea însăși într-o scară logaritmică la mijlocul căreia în mod straniu se află... Pe această scară logaritmică a existenței sale fizice, de la macrocosmosul cu galaxiile și lumile greu de cuprins cu mintea, la microcosmosul în care cele mai mici entități fizice ca atomii, molecule și particule elementare din ce în ce mai stranii își dezvăluie tainele, omul se află la mijloc. Microcosmosul și macrocosmosul se întâlnesc în el. Și pentru că nu se poate sustrage simțurilor, dar nici modului în care matematic își organizează lumea, omul trăiește în această fatalitate a obiectivului captiv în subiect.

Lumea nu este independentă nicicum de simțurile și de mintea lui. *Omul nu poate fi obiectiv, nu se poate desprinde de sine*, căci chiar mecanismele, teoriile, algoritmi și științele cărora le oferă obiectivitate și imparțialitate, pe care le-a degrevat de simțuri lăsându-le în seama raționamentului științific, toate acestea se bazează pe modul cu totul *personal* în care funcționează acest raționament. Și iată că universul lucrurilor mici, al cuantelor este cel care întinde la limită această logică a cauzalității.

Ne-am obișnuit cu gândul că mecanica cuantică este, prin excelență, acel model fizico-matematic prin care se descrie comportamentul lumilor mici, atât de mici încât, după cum ea însăși spune prin **efectul de observator**, chiar actul observării influențează, alterează realitatea. O particulă elementară cum este electronul se află într-o anumită stare până este investigat, până

când se dorește determinarea poziției lui, prin interacțiunea cu un foton, interacțiune care îmi oferă anumite informații despre particulă, dar care și alterează starea inițială a acestuia. Ba mai mult, **principiul superpoziției** enunță că, dacă un eveniment nu a fost observat – și la nivel cuantic particula capătă statutul de eveniment – el există într-o infinitate de stări, și însuși actul observării generează o anumită stare, o anumită realitate, acea realitate la care sunt martor, ca observator. Așadar, în acest univers al cuantelor, al lumilor mici, particula există pentru că experimentatorul a privit-o, a măsurat-o, aducând-o la realitate.



Științele matematice sunt pe atât de subiective în raportarea la realitate a omului, pe cât este inima sa. Micile cărămizi ale acestui limbaj, numerele 0 și 1, sistemul zecimal, scara logaritmică ce se deschide ca un ochi peste întreaga lume fizică, detaliul cel mai mic, care generează întregul macrocosmos prin mecanismul consacrat în teoria fractală, toate acestea se nasc din conștiința de sine prezentă în chipul său și din participarea activă la dinamica lumii, din instinctul ontologic al ordonării acesteia și al lucrării ascunse parcă în mâinile sale. Acestea sunt cele două realități neacoperite ale icoanei sale... chipul și mâinile. Și prin acestea care se văd, se arată ceea ce nu se vede... inima sa.

Întreaga lume există pentru că se află în privirea Cuiva. Și putem să pătrundem și în tainele fizice ale lucrurilor mici, ale cuantelor, pentru a ne da seama de acest adevăr.

Omul însuși există pentru că el este în privirea Cuiva. Și poate că, printre multe altele, marea provocare este nu aceea ca omul să vadă cât mai limpede lumea din fața lui, ci de a întâlni în lume acea Privire care îl naște.



Cei trei dascăli care învăță lumea!

Andreea Mihăilă

Cei trei ocrotitori-patroni ai școlii noastre: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Hrisostom, rămân în istoria universală drept cei mai strălucitori studenți, cei mai instruiți oameni și care au trăit o viață de înaltă ținută spirituală. În vremea lor, studiul ocupa un loc important în viața copiilor de familii aristocrate; studiau retorica, matematicile, astronomia, medicina și filosofia. Cei trei Ierarhi trecuseră cu mare succes prin etapele studiilor vremii lor și ajunseseră la o așa de înaltă pregătire, încât la finalul studiilor au fost rugați, fără excepție, de profesorii lor, să le ia locul la catedră. Cine are curiozitatea să le citească operele va descoperi actualitatea lor, nu doar din punct de vedere teologic, ci din toate punctele de vedere. Personalitatea lor a fost așa de mare, încât se poate afirma că nu au aparținut

doar unei epoci istorice, ci au cucerit istoria prin complexitatea lor. Iar din punct de vedere pedagogic, sunt grandioși nu doar în teorie, ci și în practică: au scris, au vorbit și au pus în practică ceea ce au deprins în domeniul pedagogiei.

La Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, din ziua hramului școlii, sub îndrumarea duhovnicească a părintelui Vasile Gavrilă, elevii Liceului și-au cinstit în chip liturgic și duhovnicesc sfinții-patroni. Troparul celor *ce învăță lumea cu Razele Dumnezeieștilor dogme* a răsunat-purtat pe aripi de heruvimi, iar cuvântul de învățătură, conceput și rostit de trei dintre elevii Liceului a făcut simțită prezența celor trei sfinți ca niște făclii aprinse dăinuind în mijlocul participanților. Astfel, cei trei predicatori ai momentului au experimentat, prin actul oratoric, în comuniune cu membrii comunității, unul dintre cele mai importante procese educaționale pe care cei trei sfinți le-au desăvârșit de-a lungul vieții lor ca dascăli.



Maria Sive

Slăvitul Ioan, cel cu limba și cuvintele de aur

Sfântul Ioan Gură de Aur, numit și Hrisostom, s-a născut în jurul anului 350, în Antiohia, din părinți de neam bun și înstăriți. Secundus, tatăl său, era căpetenia Siriei, iar mama sa, Antuza, o tânără nobilă de neam elin. Încă din vremea copilăriei, Ioan a fost îndrumat pe calea învățurii, deprinzând arta oratoriei și filosofia elină cu cei mai renumiți dascăli ai cetății – Libanios, sofistul, sau retorul și Andragatios, filosoful. Cunoscându-L, însă, pe adevăratul Dumnezeu, a primit botezul din mâinile arhiepiscopului Meletie, care păstorea la acea vreme în Antiohia. La vârsta de optsprezece ani, după ce dobândise cunoștințele necesare pentru a începe o carieră strălucită de avocat, sfântul s-a aplecat asupra studiului Sfintelor Scripturi. După moartea mamei sale, aprins de râvnă și dorind o viațuire

mai aleasă, și-a împărțit toată averea săracilor și s-a retras din lume, în munți, în apropierea cetății.

După patru ani în aspră nevoință, sfântul a fost hirotonit diacon; după cinci ani de slujire ca diacon, Flavian, urmașul arhiepiscopului Meletie, l-a ridicat pe Ioan la treapta preoției, primind înștiințare dumnezeiască pentru aceasta. În timpul hirotoniei, deasupra sfântului s-a înălțat un porumbel alb și foarte luminat, minunându-i pe toți care erau de față. Arătându-se slujitor vrednic și uimindu-i pe credincioși cu vorbele sale plăcute și pline de învățături, pentru care a și fost numit „Gură de Aur”, Sfântul Ioan a ajuns curând vestit în toată Antiohia, ba încă și mai departe. Auzind, deci, împăratul Arcadie de faima sa, l-a chemat cu poruncă la Constantinopol, pentru a-l așeza în scaunul de arhiepiscop al capitalei imperiale. Aici a stat vreme de șase ani, propovăduind neîncetat cuvântul lui Dumnezeu și alergând neobosit în sprijinul celor



năpăstuiți. Însă, împărăteasa Eudoxia, fiind cuprinsă de pizmă pentru unele muștrări pe care sfântul cu dreptate i le făcuse, a uneltit izgonirea lui. După un timp, însă, tulburându-se poporul, fu adus înapoi. Dar la numai două luni, mâniindu-se din nou împărăteasa, sfântul a fost iarăși alungat, fără a se mai întoarce.

A trecut la Domnul în ziua de 14 septembrie a anului 407, în cetatea Comana din Georgia. Ultimele sale cuvinte au fost: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!”, după ce a săvârșit Dumnezeiasca Liturghie.

Cinstitele sale moaște au fost aduse la Constantinopol în timpul împăratului Teodosie cel Mic, fiul Eudoxiei, care „punându-și fruntea și ochii pe raclă, s-a rugat pentru părinții săi să fie iertați pentru cele ce din neștiință au greșit”.

Chiar și după adormirea sa, învățăturile Sfântului Hrisostom nu au fost uitate, ci au aprins mai departe inimile credincioșilor, aducându-i pe calea cea dreaptă și apropiindu-i de Dumnezeu, continuând lucrarea începută în timpul vieții pământești. Multe din predicile sale au fost așternute pe hârtie de cei care le ascultau, pentru a rămâne de folos și celor de mai târziu. Printre cele mai

de seamă opere ale sale se numără tâlcuirea Evangheliei de la Matei și a Epistolelor Sfântului Apostol Pavel, de care este legată și o frumoasă minune. Ucenicul sfântului, pe numele său Proclu, l-a văzut pe apostolul însuși șoptindu-i la ureche Sfântului Ioan cum să tâlcuiască. O altă lucrare, cu totul importantă, intitulată *Despre preoție*, a fost scrisă în perioada de nevoință la mănăstire. Dar poate cel mai cunoscut, mai ales în zilele noastre, avea să-l facă rolul său în alcătuirea Dumnezeieștii Liturghii, îndeosebi a Anaforalei care îi poartă numele.

Pe drept cuvânt, a fost numit cel mai mare predicator pe care l-a avut Biserica, întrecându-i cu darul vorbirii pe toți cei de dinainte și după el. Se spune că poporul îl asculta chiar și vreme de două ceasuri fără oboseală, odihnindu-se cu felul său dulce de a glăsu. Lucrarea sfântului nu s-a mărginit numai la cuvânt, căci Ioan a fost îndeosebi și un om al faptelor, luptând cu toate armele bunei nevoințe pentru dobândirea Împărăției, nu doar pentru sine, ci în același fel pentru turma pe care o păstorea. Având mare grijă de cei săraci, îi ajuta după nevoi; a ridicat spitale pentru cei suferinzi. Asemenea și pe cei loviți de necazuri ori nedreptăți

îi mângâia cu sfaturi bune și rugăciuni, vorbind chiar înaintea împăratului pentru pricinile lor. I-a adus la lumina credinței pe goți, pe celți și pe sciții de dincolo de Dunăre, trimițând oameni aleși, care să ducă mai departe cuvântul Domnului. Întărit de harul Duhului Sfânt, nu s-a sfiit nici a-i alunga din sânul Bisericii pe lucrătorii cei răi, stârpind obiceiul simoniei și tăind eresurile cu sabia dumnezeieștilor învățături. Nu s-a oprit a mostra nici chiar pe împăratul și împărăteasă, osândind luxul și lăcomia după avuții. El însuși, deși în scaunul de patriarh, petrecea în deplină simplitate și în post, neîngăduindu-și pic de confort. Pentru îndrăzneala sa și-a atras invidia multora, suferind clevetiri, defăimări și surghiun, la capătul vieții. Dar sfântul pe toate le-a răbdât cu multă smerenie, îndreptându-i pe cei greșiți fără să se înalțe cumva pe sine.

De aceea, dintre toate virtuțile, cea mai frumoasă mi se pare smerenia sa, știut lucru fiind că smerenia este maica tuturor virtuților și că, în alesul lui Dumnezeu, a rodit în cele mai frumoase calități ale ființei umane, până la îndumnezeire. Sfântul, deși înzestrat cu bogăție de daruri și mult iubit de popor, și-a păstrat cugetul plecat și nevoința neschimbată. Vrednică de laudă este și îndrăzneala sa, că nu s-a temut a mostra pe împărat și împărăteasă, prețuind mai mult adevărul lui Dumnezeu decât aprecierea și sprijinul acelor.

Dulceața cuvintelor și curăția vieții Sfântului Ioan Gură de Aur sunt și astăzi model de urmat pentru cei aflați în lume, arătând că dragostea de Dumnezeu nu se umbrește de multa învățătură, ci mai mult se aprinde și se face lucrătoare pentru mântuirea celorlalți.

Ioan Anton

Vulturul teologiei

Sfântul Grigorie Teologul, arhiepiscop al Constantinopolului, s-a născut în anul 329, într-o localitate apropiată de cetatea Nazianz, în Capadocia. Încă de mic copil, s-a dovedit a fi iscusit și sârguitor în deprinderea și studierea învățăturilor epocii sale, arătând un interes deosebit gramaticii, retoricii, matematicii, filosofiei și poeziei. În cetatea Atenei, unde își va definitiva studiile, îl reîntâlnește pe Sfântul Vasile cel Mare, împreună cu care va aprofunda adevărurile Sfintei Scripturi și de care îl va lega o strânsă și sinceră prietenie până la moarte.

Dorind cu ardoare să-și desăvârșească și sufletul, așa cum își desăvârșise și învățătura în anii tinereții, Sfântul Grigorie de bunăvoie s-a dezlipit de bunurile și de plăcerile trecătoare ale acestei lumi, trăindu-și viața în smerenie și în asceză, oscilând între dorința de a se retrage în sihăstrie alături de prietenul său Vasile și rugămințile insistente ale





tatălui lui de a primi hirotonia, spre a deveni, prin pregătirea sa, stâlp al Bisericii împotriva ereticilor. În cele din urmă, alege să-și calce voia, primind să devină preot al cetății Nazianz, dar copleșit de înălțimea tainei la care se făcuse părtaș, se retrage la sihăstria de unde plecase, atât de dragă sufletului său.

Această perioadă, însă, nu a durat mult, căci este chemat de Biserică înapoi, devenind mai întâi episcop, apoi arhiepiscop al Constantinopolului, unde va prezida al doilea Sinod Ecumenic, din 381. Din această poziție, nu a pregetat să-și cheltuiască toată energia în combaterea ereziilor ce tulburau poporul, petrecându-și zilele propovăduind adevărul Sfintei Scripturi, iar nopțile rugându-se pentru luminarea turmei ce i-a fost încredințată.

Bolnav, obosit, prigonit de unii dintre episcopi și dintre mireni, dar iubit și apreciat de către mulți credincioși, Sfântul Grigorie alege să se retragă din scaunul patriarhal, nedorind ca din pricina sa poporul să fie și mai mult dezbinat.

Ultimii ani din viață și-i trăiește retras, la Nazianz, dedicându-se scrisului, murind în jurul anului 390, la vârsta de aproximativ 60 de ani. Din opera sa nu ne-au rămas comentarii biblice sau tratate dogmatice, moștenirea lui literară fiind cuprinsă în cuvântări, scrisori și poeme, din care se desprind adânci cugetări asupra celor două naturi, dumnezeiască și umană, a Fiului lui Dumnezeu, dar și asupra Tainei Sfintei Treimi.

Sfântul Grigorie Teologul, la mai bine de

1600 de ani de la adormirea sa, continuă să fie un model de viețuire pentru oamenii din zilele noastre, așa cum a fost și pentru cei din primele secole ale creștinismului. Traiul său simplu și disprețul pe care l-a arătat pentru ranguri și onoruri, împreună cu smerenia sa și cu supunerea în fața voii lui Dumnezeu, constituie calități care sunt cu atât mai mult de apreciat, cu cât se găsesc mai rar în zilele noastre; de aceea a intrat în conștiința Bisericii ca Vulturul Teologiei, ca unul care s-a înălțat până în înaltul cerului și cu mintea, dar și cu inima.

Andrei Voican

Marele Vasile

Sfântul Ierarh Vasile cel Mare, pe care astăzi îl prăznuim alături de Sfinții Grigorie și Ioan, s-a născut în 329, sau 330, pe meleagurile capadociene. Provenea dintr-o familie nobilă, numeroasă; toți membrii erau plini de evlavie, șase dintre ei devenind sfinți. Primele elemente și factori educaționali i-au fost descoperiți de către tatăl său, un vestit retor, care purta numele de Vasile. Apoi, s-a format la școlile din Cezareea Capadociei, cunoscându-l, astfel, pe Sfântul Grigorie Teologul. De aici a mers la Constantinopol – locul în care l-a cunoscut pe Libaniu –, pentru a studia; mai apoi și-a continuat studiile de filosofie la Atena, reîntâlnindu-se cu Sfântul Grigorie. Aceștia au legat o prietenie strânsă, devenind, citez: „Unul în altul și unul lângă celălalt”. Sfântul Vasile a studiat retorica, gramatica, astronomia, geometria, medicina și morala și la urmă, ca o încununare a studiilor, filosofia (teorie și practică). În timpul studiilor, împreună cu prietenul său Grigorie, s-a preocupat de apropierea de Dumnezeu, Biserica și școala fiind cele două „laboratoare” de formare; după încheierea studiilor s-a dedicat întru totul lui Dumnezeu; a călătorit prin părțile Egiptului, Siriei, Palestinei și Mesopotamiei, pentru a-i cerceta pe cei mai mari asceți ai vremii. S-a stabilit în Pont, unde

a experimentat viața ascetică și unde a scris *Regulile* viețuirii monahale și, alături de Sfântul Grigorie, a elaborat *Filocalia* lui Origen. În anul 370, a fost ales episcop al Cezareei Capadociei, urmând „legea binelui”. În calitatea sa de episcop a apărut cu mult curaj unitatea Bisericii, încercând să o ferească de schisme și erezii. După o viață cu adevărat de aur, pe 1 ianuarie 379, s-a stins din viața pământească, lăsând lumii adevărate comori spirituale, culturale și teologice.

Pe parcursul vieții pământești, a alcătuit numeroase scrieri; dar a fost, în special, un om al faptelor. Multe erezii a stins și a adus la adevăr mari susținători ai falselor învățături; au existat câteva confruntări pe care le-a câștigat cu post, rugăciune, credință și înțelepciune; acestea au rămas în istorie ca fiind fapte mărețe și înalte.

Sfântul Vasile a fost un important combatant al ereziilor ce nu-L acceptau pe Dumnezeu ca fiind în trei ipostasuri, ci considerau că Tatăl, Fiul și Sfântul Duh sunt puteri derivate de la Dumnezeu. „Este propriu unei cugetări corbore și trupești a asimila cele eterne celor stricăcioase și vremelnice și a socoti că Dumnezeu naște așa cum nasc cele trupești – spunea Sfântul Vasile. Dimpotrivă – continuă marele teolog –, trebuie luat de la cele din urmă prilejuri pentru a cugeta în mod contrar cele ale dreptei-credințe. Adică, dacă cele muritoare sunt așa, Cel nemuritor nu este așa. Deci nici să nu se nege nașterea dumnezeiască, nici să nu-și murdărească cineva înțelegerea cugetând la ea cu înțelesuri trupești. El considera că expresia „trei ipostasuri” întărește ideea „de o ființă”, întrucât unimea celor trei exprimă o relație de iubire, și nu de natură impersonală. Numeroase afirmații confirmă această idee; Dumnezeu nu poate fi mai bătrân decât Persoanele dacă este nenăscut. Prin urmare, în Sfânta Treime, Persoanele nu sunt factori de divizare a ființei, ci o trinitate armonioasă, purtătoare a întregii ființe, în comun. Din toate acestea, Sfântul Maxim Mărturisitorul afirmă, mai târziu, că nu există ființă neipostatică,



aceasta fiind o abstracție. Prin urmare, toate cele trei ipostasuri înfățișează întreaga ființă a lui Dumnezeu, într-o realitate spirituală, duhovnicească, și nu într-o natură materialistică.

Sfântul Vasile a avut o atitudine deschisă asupra înțelepciunii profane (laice), fiind el însuși distins și remarcabil în ale acesteia. Spunea că „orice om care Îl iubește pe Dumnezeu are în mod firesc înclinarea spre studiu”. În raport cu scrierile profane, îi îndemna pe tineri la discernământ, deoarece aceste lucrări prezentau numeroase riscuri. Poemele și operele lui Homer, Pericle, Euclid, Socrate, în general cele eline, le numea doar niște laude ale virtuții. Afirmând acestea, socotea cultura profană o primă etapă – totodată periculoasă, întrucât prezenta numeroase obstacole potrivnice credinței divine – a urcușului în cunoașterea lui Dumnezeu și începutul lungii căi a vieții.

Ca un gând de încheiere, în scurta prezentare a personalității marelui capadocian, vă voi împărtăși următoarele gânduri prin intermediul unui citat din Sfântul Vasile: „Cunoaștem firea divină prin lucrările sale”. Astfel, reiese că pentru a-L înțelege cât de bine putem noi, oamenii, pe Dumnezeu, trebuie să Îi înțelegem creația: omul. El este „microcosmosul” pe care Creatorul l-a făcut după asemănarea Sa; sufletele noastre sunt de natură divină, de aceea trebuie să le păstrăm curăția și frumusețea.

Ioan Gavrilă

Mari Dascăli ai lumii și Ierarhi

Culese din fragmente de însemnări lăsate de admiratorii, dar și de adversarii lor, portretele Sfinților Trei Ierarhi – înfățișate de crai ai copilăriei și adolescenței – se aleg precum aurul în cuptorul de foc al nevoinței, scos din adâncul veacului al IV-lea, ca dintr-o adevărată mină de aur a istoriei.

Icoanele lor au făcut ca un veac încercat de erezii ale căror reverberații se simt până astăzi, de recrudescența păgânismului puternic lezat de un edict fără precedent după trei secole și jumătate de sângiuiri în trupul feciorelnic al Bisericii, de convulsii maniheice și iudeo-gnostice, care atacau conștiințele proaspăt formate ale creștinilor convertiți, dublate de intrigi și războaie care zguduiau casele imperiale, să intre în conștiința istoriei ecleziale ca „Veacul de Aur”.

Toți s-au născut, au crescut și s-au format în cetate; dar au fugit în pustie; s-au format la cele mai înalte școli păgâne, dar s-au desăvârșit la Școala Marelui Cuvânt Catehetic – Evanghelia. Au fost bogați, dar au sărăcit ca să se îmbogățească în Împărăția Marelui Împărat – Dumnezeu.

După universitatea Pustiei, în care au deprins, prin asceză și rugăciune, studiu și contemplație, ortodoxia – dreapta slăvire a lui Dumnezeu și ortopraxia – dreapta lucrare a voii lui Dumnezeu – în sensul cel mai propriu al cuvântului, s-au întors în cetățile care-i zămisliseră ca Mari Dascăli ai lumii și Ierarhi. Și au trăit în lume fără a se cufunda în slăbiciunile și viciile ei, asumând-o și transformând-o. Viața lor a fost un act de creație și de transfigurare, lucrând prin propria lor transfigurare la înnoirea lumii, în sensul cel mai profund al chemării divine: metanoia – înnoirea minții și a inimii, după modelul desăvârșit al Învățătorului.

Copii cu Puritatea pruncului care au prins descoperirea înaltă a lui Dumnezeu; tineri sau adolescenți cu aspirații nobile, desprinse din noblețea divină; bărbați în puterea Cuvântului, dobândind mintea și inima lui Hristos; Dascăli de cuget și simțire evanghelică; preoți și arhieriei care și-au aprins candela pentru a-L întâmpina pe Mirele Bisericii.

Au stat drepti și neclintiți în fața provocărilor din vremea lor, au luminat și continuă să lumineze poporul ales al creștinilor, au îngenuncheat purtând în conștiințele lor știința și filosofia lumii, în fața Adevărului Absolut; au aprins lumina Evangheliei în turnul cetății și au zidit Biserica pe Sinaiul și Taborul inimilor zdrobite de păcat ale semenilor lor, răstignind orgoliul și înșelăciunea omenirii, pe Golgota suferinței, pentru a străluci Lumina Învierii în Grădina Istoriei.

De aceea noi toți astăzi, slujitori ai altarelor, creștini ai cetății, copii și maturi, dascăli, elevi și studenți, îi rugăm pe Sfinții Trei Ierarhi să împrăstie minciuna și înșelăciunea, să ne învețe slujirea poporului și slujirea lui Dumnezeu și să înnoiască inimile copiilor și ale tinerilor în lumina de aur a viețuirii și petrecerii lor desăvârșite.

Amin!

Pr. Vasile Gavrilă



Când sfinții vin și îi întâlnesc pe oameni

Lect. dr. Mihai Coman

Îmi amintesc, eram mic... aveam vreo trei-patru ani, bunicul meu Mihai se așeza în fața icoanei și se ruga. Nu mai țin minte chipul din icoană. Bunicul m-a dus la biserică și m-a învățat cum să mă închin pe la icoane. Dar nu înțelegeam de ce! Multă vreme n-am înțeles. Multă vreme nici nu m-am întrebat care este rostul închinării la icoane. Mergeam și mă închinam și eu asemeni celorlalți.

Sunt multe definiții ale icoanei. Însă, mie îmi place tare mult aceasta: *Icoana este imaginea relației de dragoste dintre Dumnezeu și om!* Privind icoana, vedem, pe de o parte, începutul acestei relații întrucât icoana s-a născut odată cu Hristos, iar, pe de altă parte, vedem rodul acestei relații, chipul omului îndumnezeit, sfințit prin întâlnirea

și împărtășirea cu harul lui Dumnezeu. Dar, întâi de toate, icoana este spațiul în care omul, văzându-i cu ochii trupești pe Domnul Hristos, pe Maica Domnului sau pe sfinți, se adresează acestora.

Icoana există doar atunci când un credincios se roagă în fața ei. În lipsa credinciosului icoana este un portret, o pictură ce arată chipul cuiva. O pictură devine icoană doar atunci când este lucrătoare. Iar lucrarea ei este aceea de a se constitui în cadru pentru relația de dragoste dintre om și Dumnezeu.

Se discută foarte mult despre modul în care se pictează icoanele, despre stil și cred că acest lucru este de folos pentru noi toți. În Biserică, încă din primele veacuri, nevoia de imagine liturgică s-a transpus în căutarea unei formule picturale potrivite, lucrătoare. În consecință, de-a lungul timpului, icoana a îmbrăcat multe și diferite stiluri, dar a rămas lucrătoare. Inclusiv în perioada



secolului al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea, perioadă în care s-a pictat naturalist în culori de ulei și pe care acum o socotim decadentă, icoana și-a împlinit lucrarea. Icoana este o realitate dincolo de culorile și stilul folosite.

Harul care se împărtășește prin icoană vine de la Domnul, și nu este câtuși de puțin dependent de modul pictural. De altfel, cum ne putem imagina că Bunul Dumnezeu, în nemărginita Sa dragoste față de oameni, Se va împiedica în neputința vreunui zugrav spre



Așadar, nici materialele, nici modul în care acestea sunt așternute pe panou sau pe zid nu constituie icoana. Icoana lui Hristos este chipul lui Hristos, așa cum spun Părinții Bisericii. Subliniem aici faptul că, făcând referire la Chip, Părinții Bisericii înțeleg partea văzută a chipului, imaginea exterioară. Icoana nu descrie natura umană sau dumnezeiască a persoanei iconizate și nici calitățile acesteia.

a da ajutorul cerut celui ce se roagă în fața icoanei. Părintele Stăniloae scria că Domnul Își însoțește într-un chip tainic, de neînțeles, chipul-icoana și astfel rugăciunea rostită în fața acesteia ajunge la El. Doar dacă înțelegem icoana ca prezență reală duhovnicească a sfântului reprezentat, putem înțelege modul în care se face simțită sfințenia și se pogoară harul Domnului. Credem că Dumnezeu este

prezent pretutindeni. Ar fi de mare folos duhovnicesc conștientizarea faptului că icoana arată prezența celui iconizat în spațiul privitorului. Ar trebui să ne purtăm în prezența icoanei, ca și cum ne-am afla în aceeași încăpere cu persoana iconizată.

Icoana este o imagine tridimensională, contrar a ceea ce în mod comun se spune despre ea. Cea de-a treia dimensiune a icoanei se desfășoară, se identifică cu spațiul aflat între suprafața picturală și credincios. În biserică, sfinții pictați pe pereți și credincioșii se află în același spațiu, în același potir euharistic. Doar așa îi putem întâlni pe sfinți, dacă aceștia vin în realitatea noastră. Sensul în care prezența, harul, circulă prin icoană este dinspre Dumnezeu către om: Domnul coboară și Se face văzut. Sfinții vin și-i întâlnesc pe oameni. Există nenumărate mărturii în acest sens de-a lungul istoriei.

Se vorbește foarte mult despre caracterul simbolic al icoanei. Dar mă întreb: simplist vorbind, oare simbolul nu este ceva care arată, prin înlocuire, o realitate care nu există în prezentul privitorului? Or, icoana arată că Domnul este în fața credinciosului care se roagă! Icoana nu-L simbolizează pe Domnul, cele două firi ale Domnului Hristos, sau sfințenia. Icoana ne arată chipul Domnului asemenea năframei regelui Avgar. Icoana nu are o putere vindecătoare în sine. Cel ce se roagă în fața icoanei primește har de la Însuși Domnul, nu de la un simbol...

În limba greacă, se folosea un verb foarte interesant pentru a defini acțiunea de a picta icoane și anume *a istorisi*. Pictorul nu face altceva decât să istorisească un portret al unui ipostas istoric, al unei persoane a cărei existență este certă sau a unui eveniment care, de asemenea, s-a petrecut la un moment dat în istorie. Câtă vreme cel ce se roagă recunoaște chipul și intră în dialog cu persoana iconizată, imaginea are calitate liturgică, este icoană. De aceea Părinții Bisericii spuneau că *teologia este a Bisericii câtă vreme arta, meșteșugul este al pictorului*.

Biserica nu a rânduit o ierurgie pentru a-i consacra pe pictori. Clericii, chiar și cântăreții sunt rânduiți la slujire prin rugăciuni special alcătuite. Pictorii nu. La o conferință națională a pictorilor bisericești, organizată de Patriarhia noastră, a apărut propunerea, din partea unor pictori participanți, de a se introduce o ierurgie pentru consacrarea pictorilor bisericești. Motivul propunerii a fost acela de a conferi icoanelor sfințenie din momentul facerii lor. Ceea ce ar putea duce la credința că pictorul este cel care conferă sfințenie icoanei și, prin urmare, aceasta va lucra întemeindu-se pe calitatea conferită ei de pictor. În același sens se pun poveri mari pe umerii pictorilor: ar trebui să postească atunci când lucrează, să fie în curăție ș.a.m.d. Dar știți oare că un pictor iconar lucrează 6 zile pe săptămână în toate lunile anului, asemeni oricărui alt lucrător în orice domeniu? Vă imaginați cât de slabi ar trebui să fie după atâta postire?

Este firesc ca pictorii de icoane să facă parte din trupul Bisericii și să aibă un demers duhovnicesc asemeni oricărui credincios. Acest demers este caracterizat mai mult de neputință și mai puțin de virtuți. Însă important este să cunoască realitatea Bisericii. Cum altfel ar putea descrie ceva ce nu cunosc, de care sunt străini... Cel ce nu iubește nu poate scrie poezie de dragoste. Ar fi cuvinte superficiale, poate interesante ca formă, formulare, lipsite însă de conținut, de experiența realității descrise.

Contribuția pictorului se materializează exclusiv la nivel pictural. La nivelul calității descrierii.

Toate acestea nu înseamnă însă că modul în care pictăm icoanele este neimportant sau că participarea pictorului poate lipsi. Dimpotrivă. Modul în care se pictează icoanele este foarte important, iar participarea pictorului este esențială. Pentru că descrierea pe care o face este rod al experienței lui directe în comunitatea bisericească și, prin urmare, reflectă într-un mod foarte direct relația acestei comunități cu Dumnezeu.

Despre oameni și brazi

O recenzie a cărții Aniței Nandriș Cudla, *20 de ani în Siberia*

Eleonora Iordache
prof. istorie

L-am întrebat
pe băiatul

meu, puțin curioasă, despre ce i-ar plăcea să citească în revista școlii și mi-a răspuns, dintr-odată, că ar vrea să știe „despre o lume în care nu există școala on-line”.

S-a întins apoi ca un motan care-și termi-

nase porția de lapte și a zâmbit larg, ca după un vis frumos – de tușit nu a tușit, era în altă zi în care am înlocuit fotbalul interzis cu alergatul după vrăbii și-n care ne-am fi astupat și gura cu lucruri albastre, ca să nu facem roșu în gât...

Zoomzetul ediției de astăzi este despre oameni mici și mari, care se încăpățânează

să învețe de la brazi, când școala este încă on-line, asemenea Aniței Nandriș, o femeie firavă dintr-un sat din Bucovina, cu un suflet cât veșnicia, care, strămutată în tundra înghețată a Siberiei, își păstrează curajul și înțelepciunea de a alege vertical, ca să ajungă sămbure în cer.

A fost odată, însă nu ca niciodată, ci ca acum 100 și un pic de ani, într-o pădure cu copaci verzi, unii zvelți, ale căror brațe trăgeau clopotele în cer, alții cu scoarța încrețită de ani și câteva uscături, a fost odată un pădurar. Nu aș putea să vă spun prea multe despre el, spre exemplu, nu știm dacă avea capul pleșuv, purta mereu o caschetă cu sirenă-n frunte. Nu știm nici dacă avea coloană vertebrală, stătea puțin adus de spate, iar vorba îi era rară, cu accent ciudat. Împrumutase ceva din lemnul copacilor, mai ales după ce și-a câștigat al doilea mandat de pădurar. Tot ce s-a păstrat în analele istoriei

este că, spre deosebire de spânii și stâlcile zilelor noastre, omul acesta purta cizme și îi plăcea roșul și Roș-Pădurar i-a rămas și numele.

În alți codri mai ascuțiți, unde soarele ceruiește prelung la asfințit frunzele verzi, Roș-Pădurar fusese dat afară, trimis cu trenul să-și facă mendrele în ținuturile arborilor blajini. Ajuns aici, s-a tot gândit cum să pună măști roșii pe gurile copacilor verzi. I-a sărit în ajutor o uscătură, stătută lin la umbră. Pe vremea aceea, pânza roșie nu se găsea așa, pe toate drumurile, cum se găsește astăzi plasa-albastră, și-n loc de șnururi albe erau lanțuri gri. Și-atunci, Roș-Pădurar și al lui Stai-Lin se hotărâră să reteze verdele, să facă trunchiul arborelui sângerând și-apoi, scăldată-n ape roșii, să lege fedeleș tulpina, cu lanțuri grele, de pământ.

Era pe-atunci, în mahalaua amestecată de pui de foi și fagi pitici, un firicel de ram cu



Alexandra Călin

ochii cât aluna. Toți îi ziceau Anița. Părinții ei, brazi falnici, îi spuseră în grabă, că-i timpul să se mute, dar puiul de lăstar nici gând să se supună, avea o vorbă bunicul ei:

*Anița taichii, copacii toți au rădăcină
nu ca soarbă lacom din hrană și din tină,
ci ca să știe... cine sunt!*

Și-atunci, Anița a decis să crească de sus în jos. S-a transformat într-o mlădiță curajoasă și, ca să poată să se lupte cu cizma cu caschetă și crengile uscate, și-a țesut cu fir roșu la gât un veșmânt, asemenea iilor cusute de bunicii voștri, să o apere. Din pânza moale, tăiată doar atâta cât să-i fie slobod capul către cer, și-a mai făcut și straie de mireasă și nu era în toată pădurea crăiasă mai frumoasă ca Anița noastră și puii ei de brad!

Dar cum ce-i rău este și fără minte, Roș-Pădurar s-a hotărât într-una din zile, după ce a terminat de retezat mai toată pădurea, păcălind copacii că așa vor fi toți egali, să se lege și de cei mai scunzi. Și el făcuse tot școală on-line, însă, în loc să se străduiască să fie atent, să învețe că nu există brazi pitici, își petrecuse timpul pe Șezifix, singurul program unde putea să vadă seriale cu pădurari mai proști ca el.

S-a dus deci la Anița și-a început, ca o buruiană cu miros pișcăcios, să-i înțepe firea de brad cu picioarele bine înfipite în pământ, dar nu a biruit-o și nici măcar un ac nu s-a clintit din loc. A plesnit-o cu vânt și ploi otrăvite de se-învârteau frunzișurile-n loc. Anița s-a plecat doar cât să-și facă-n loc o cruce și pleoapele din scoarță, închise, au răbdat. Atunci năpârca s-a pus cu cizma să o sape și s-o trimită-n tundră, să stea fără de brazi, căci poate doar așa să-și uite rădăcina, dar Ana n-a uitat. Îngerii se-închinău în icoane și-atunci Domnul Dumnezeu, din slăvile cerești, S-a aplecat și-a preschimbat Roșul în buruiană și a făcut bradul om. Așa au apărut oameni ca brazii, când școala era tot on-line!

Zoomzetul lunii februarie a inclus pe agenda drumețiilor Sucidava, o cetate din sudul țării, care păstrează urme din epoca bronzului, într-o așezare în formă de tel, peste care se suprapun vestigii geto-dacice, urme ale cuceririi romane, până la retragerea aureliană, în secolul III, și chiar urme de

după revenirea stăpânirii bizantine. În proximitatea cetății, se află un picior de pod din vremea împăratului Constantin cel Mare, iar zidurile de secol VI găzduiesc vestigiile primei biserici ale creștinătății de la nordul Dunării. Ținta excursiei depășește perioada

antică, copiii fiind provocați să descopere oameni și locuri care nu ne sunt la îndemână. Lunca Dunării ne-a oferit peisaje inedite, iar la confluența dintre fluviu și Olt, am reușit să ne aducem aminte de o istorie mai apropiată nouă – Revoluția de la 1848.



Despre oameni și idealuri

Jurnal de călătorie



Am întâlnit la malurile Dunării oameni ca brazil!

Era februarie 2021 și iarna își luase rădăcinile la spinare în sens invers autocarului nostru. Lunca Dunării se dezvelea timorată de sub meandrele cenușii ale apelor, lăsând cocotate pe câte un colț de plai povești din negura timpurilor. Sucidava, cetatea dacilor, cu 11 niveluri de locuire, ne-a făcut să ne transpu-

nem în timp, descoperind pas după pas viața oamenilor din vechime. Oare ce gândeau, oare cum își duceau traiul? Oare cum iubeau? Oare cum munceau pentru a clădi case și obiecte pe care le folosim până și în ziua de azi? Pe una dintre pavelele care se îmbinau pentru a alcătui un drum, am descoperit o urmă de pește desenată, simbol al credinței creștine care în acele vremuri înfrunta prigoana, înainte ca Sfântul Constantin cel Mare să elibereze creștinismul.

M-a impresionat fântâna pe care am vizitat-o. Printr-un tunel lung, pătrundeai în miezul pământului, până foarte aproape de fluviu. Părea că din pântecul Dunării se ȳrise un firicel de viață. Pereții reveni păstrau urmele torțelor oamenilor din trecut. Scările înguste își făceau stingher loc către cuibul de apă. Privind în ochiul de izvor, m-am gândit la chipurile care s-au oglindit acolo și mi-am imaginat o poartă spre o lume în care oamenii se ajutau poate mai mult unii pe alții, trăind mai aproape de Dumnezeu și bucurându-se pentru tot ce au primit.

Am întâlnit câțiva afară, în mijlocul oamenilor care ne-au întâmpinat la muzeu – un domn atât de legat de comorile dacilor ȳintuite în vitrine ne-a povestit despre cât de cochete erau femeile din cetate, arătându-ne sticlute cu parfum și piepteni din secolele primare. Soția dumnealui ne-a povestit despre portul popular și despre truda de a reînvia tradiția jocăritului, așa cum o făceau străbunii. Am întâlnit la malurile Dunării oameni ca brazil.

Maria Sive

Dincolo de superficialitatea copleșitoare a cotidianului

Cu o săptămână în urmă, doamna dirigință ne-a propus să părăsim, pentru o zi, era noastră și să mergem să vizităm un mic colț de istorie, cetatea Sucidava.

Ajunși acolo, am avut parte de o surpriză foarte plăcută. Am fost întâmpinați de un localnic. Acesta s-a dovedit a fi unul dintre moștenitorii unei personalități cruciale pentru Revoluția de la 1848, din Țara Românească, Radu Popa Șapcă. Dumitru Șapcă este nepotul lui, la a șasea generație.

Foarte impresionant a fost felul în care ne-a primit. Un localnic zâmbitor, cu inimă bună și minte ageră, întocmai ca strămoșii săi. Ne-a vorbit despre părintele Radu Șapcă, unul dintre organizatorii Marii Adunări de la Islaz și conducătorul cetelor de haiduci din părțile locului, care i-a îndrumat pe revoluționarii anului 1848, până la București, în încercarea de a-și dobândi drepturile unei națiuni asuprite de turci, de boierii hulpavi, de dările prea mari, de lipsa libertății.

Ne-a impresionat prezența modestă a domnului Dumitru Șapcă, fermitatea cu care ne împărtășea mesajul pământului și al strămoșilor săi. Înaintând în subiect, cu atât mai mult îi puteam observa simplitatea și corectitudinea exprimării. Mândria pe care o purta pentru istoria familiei sale, pe care o știa în amănunt, până la strămoșul urcat în vârful unui soclu, era incredibilă. Ușurința de a sta în fața noastră, pe care o exprima, era autentică. Spun autentic, deoarece atitudinea pe care el ne-o transmitea era una asumată. Se putea citi foarte clar fericirea și mândria pe care le avea față de viața sa, lipsită de greutatea orășenești și de superficialitatea oamenilor, fără interese materiale.

Contrastul dintre esența omului bun și aparență clădește un principiu semnificativ de viață: „Nu judeca o carte după coperta sa!”

Ne povestea cât de bine este să fii perseverent în a-ȳi spune cuvântul, cum în '48 toți oamenii adunați la Islaz au reușit să ajungă până la București uniți de năzuințele ce îi animau. Drumul, parcurs pe jos, avea menirea de a-i întări și de

a le spori unitatea, făcându-ne să ne întrebăm, astăzi, în câte drumuri vom reuși să ne menținem și noi împreună? Depinde de lungimea căii de bătut sau de imboldul care ne animă?

Întâlnirea cu domnul Dumitru Șapcă ne-a făcut să înțelegem cât de valoroasă este bogăția cuvântului, a minții și cât de multă bucurie poate aduce aceasta celor din jur, dincolo de superficialitatea copleșitoare a cotidianului.

Carina Drăgan și Alexandra Călin



Cum să te joci de-a Revoluția de la '48...

Am lăsat în urmă bordeiul din Corabia, cetatea vitejilor daci suci, podul Sf. Constantin cel Mare, dar nu am abandonat drumul pe care porniserăm... acela spre oameni și locuri care ne-ar putea inspira, care ne-ar putea determina să descoperim legătura dintre paginile umbrite de coperte ale cărții de istorie și viața călătorului obișnuit cu drumul din plină zi... A venit momentul să transpunem povestea în realitate. Ce a urmat? Două ore de joc, de provocări și ștafete despre oameni importanți și despre idealurile lor. Cum este să te joci de-a Revoluția de la '48? Ei bine, iată mai jos câteva rețete-jocuri, care pot transforma o după-amiază de primăvară timpurie într-o zi de nota zece...

1. Joc despre oameni mari, picturi și cărți

Se ia *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, scrisă de George Călinescu.

Se răsfoiește îndelung, până la capitolul dedicat oamenilor politici care au impus spiritul mișcării pașoptiste. Mihail Kogălniceanu a fost cel mai pragmatic. El a „tradus”, adică a pus în practică, „în termenii pozitivi” ai epocii, cele mai multe idei care au contribuit la edificarea României moderne.

Se cugetă bine asupra lucrurilor care îi fac pe oameni mari și se alege un tablou care să simbolizeze imaginea României construită de mâini și minți cinstite. Ce-ați spune de *România Revoluționară*? Se transformă imaginea în puzzle și se trec pe spate cuvinte-cheie din biografia lui Mihail Kogălniceanu.

Se împart copiii în două echipe și li se citește cu solemnitate

textul de mai jos, îndrumându-i să țină minte, în ordine: 1. Locul nașterii lui Mihail Kogălniceanu; 2. Două țări în care a studiat Kogălniceanu; 3. Numele domnitorului Moldovei din timpul Revoluției de la 1848; 4. Titlul unei cărți scrise de Mihail Kogălniceanu; 5. Două locuri în care au fost exilați liderii mișcării pașoptiste; 6. Doi domni cărora Mihail Kogălniceanu le-a fost apropiat.

Se dau 5 minute pentru a potrivi cuvintele-cheie, în ordinea menționată, echipa care reușește să alcătuiască prima imagine din puzzle câștigând un punct și toată stima noastră pentru că a reușit să descopere cum ajung oamenii simpli să aibă o statuie în mijlocul celui mai mare oraș din România.



Fiul cel mare al unei numeroase familii de boieri moldoveni, Mihail Kogălniceanu face primele studii la Iași, după care, cu sprijinul domnitorului Mihail Sturza, pleacă la studii în Franța, în 1834, cu un grup de tineri. La sugestia domnitorului moldovean Mihail Sturza, pentru că Franța era o țară dominată de spiritul revoluției, tinerii studenți sunt transferați, în 1835, la studii în Prusia, la Berlin. În 1837, tipărește o primă istorie a principatelor românești, *Histoire de la Valachie, de la Moldavie et des Valaques transdanubiens*. Tot în același an, publică o scurtă istorie despre obârșia, obiceiurile și limba Țigănilor – *Esquisse sur l'histoire, les mœurs et la langue des Cigains*.

Mihail Kogălniceanu se află printre tinerii revoluționari (alături de Vasile Alecsandri, Alexandru Ioan Cuza, Alecu Russo ș.a.), care protestează la Iași, la 13 august 1848. Programul revoluționar, intitulat „Dorințele Partidei naționale în Moldova”, a fost elaborat de el, la Cernăuți, și cuprindea 27 de puncte, din care enumerăm: obținerea „neatârării” Moldovei, egalitatea în drepturi civile și politice, domn ales de toate stările sociale, promovarea instrucției publice și reformarea justiției. Mișcarea lor a fost reprimată de domnitor, iar revoluționarii sunt obligați să fugă în Transilvania, apoi să plece în exil, în Paris și Bucovina. Va participa

la Marea Adunare de la Blaj, sub influența căreia va elabora, împreună cu alți revoluționari moldoveni, un nou program, mai curajos. Participă activ la alte mari evenimente, Unirea Principatelor la 1859, este „sfetnic” (consilier) al lui Cuza, fiind unul dintre autorii reformelor acestui regim luminos, apoi va fi un personaj politic de frunte în timpul domniei lui Carol I, iar la 9 mai 1877 citește în Parlament „Declarația de Independență a României”. A fost, pe rând, deputat, senator, ministru, prim-ministru, în sinteză, cum spune G. Călinescu, „un eminent bărbat de stat”.

Daniel Iftimie și Mara Brătășanu

Ce frumos a zidit Dumnezeu omul... unora le-a dat o inimă să bată cât pentru șapte, adunând cărți din țările străine ca să-i zidească și pe-ai noștri, altora le-a pictat culori în suflet ca să poată să pună-n haină curată și trup onest imaginea României... și totuși, ce-i făcea pe oamenii aceștia speciali? Era dorul lor de libertate, stăruitor, netulburat de nicio barieră omenească. Dacă statuile ar prinde viață și ar umbla așa, ca prin minune, printre noi, am vedea niște tineri de la '48 fără să fie cu mult mai experimentați să îndeplinească firul vieții decât noi. Ar dobândi prin muncă o bursă la Paris și ar pleca cu un bagaj mărunț și-o poză mare, îngălbenită, cu bunelul și poate chiar și cu mama, pe când ședea



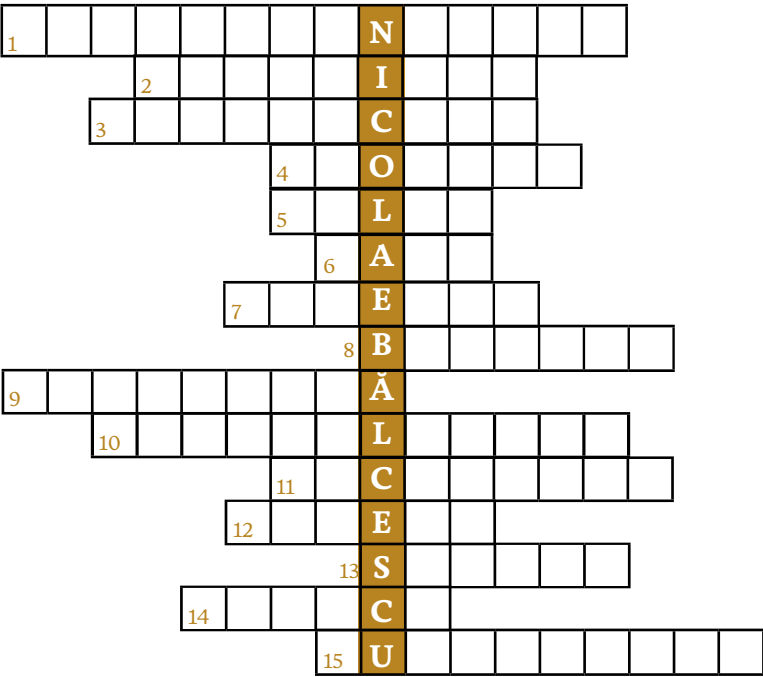
pe prispă cu fruntea sus și picioarele descolțe... Atunci, la Revoluție, nu au mai apucat să își susțină examenul de absolvire, au renunțat la bursă și s-au întors acasă pentru că se copsesese timpul ca neamul lor, al nostru deci, să-și afle izbăvirea. Au plecat ca oamenii și s-au întors ca brazilii! Statuile lor sunt atât de sus pentru alegerile pe care le-au făcut jos, printre noi...

2. Joc despre „a alege” istoria lui Nicolae Bălcescu

Ingrediente: o zi și o noapte, voință și imaginație, informații despre Revoluția de la 1848, o biografie de excepție – Nicolae Bălcescu, curajul de a întreba „De ce?”, lecții de istorie învățate cu drag, o doamnă de istorie cu idei minunate.

Pentru început, avem nevoie de un bol cu informații generale despre ce se întâmpla în Europa în 1848. Apoi ne concentrăm pe România. Tot în bol adăugăm aproximativ 30 de pagini citite despre rolul lui Nicolae Bălcescu în Revoluția din 1848. Le amestecăm bine, până aflăm tot: Nicolae Bălcescu, istoric, jurnalist și politician, s-a născut în iunie 1819, în București. Izbucnirea

Rebus



Revoluției franceze îl prinde pe Bălcescu la Paris, unde ia parte la manifestațiile din stradă. Convoacă o adunare a românilor din capitala franceză, unde se hotărăște întoarcerea acasă. Ajuns în Țara Românească, Bălcescu mobilizează oamenii. Mulțimea îl silește pe domnitorul Gheorghe Bibescu să semneze abdicarea în favoarea unui guvern proaspăt format din tinerii cu idei luminate, căliți pe băncile celor mai prestigioase școli din Occident, care au renunțat la viața boemă de acolo, de dragul țării lor. La 13 septembrie 1848, începe bătălia din Dealul Spirii, dintre armata turcească și compania de pompieri a căpitanului Zăgănescu. Revoluția este înăbușită, însă dorul de libertate nu se stinge. Bălcescu și alți capi revoluționari sunt arestați, trimiși în exil, departe de cel mai drag cuvânt al sufletelor lor, departe de „acasă”. Lăsăm informația să se așeze și din plămada moale alegem, așa cum a ales Bălcescu, cu inima, o singură întrebare... „Quo vadis?” „Încotro?” Adăugăm în final niște mâini dibace, care să construiască un rebus pentru concurenți. Pentru un plus de bucurie, puteți adăuga un praf de zămbete și o pungă de bomboane pentru câștigători.

Maria Blîndu

- 1. Revoluția s-a desfășurat în Moldova, Transilvania și ...
- 2. Nicolae Bălcescu a publicat în 1848 „Drepturile... (cui) către Înalta Poartă”.
- 3. Bălcescu a fost istoric, jurnalist și.....
- 4. Țara Românească și Moldova se aflau sub suzeranitate ...
- 5. Unde a avut loc adunarea revoluționară a lui Radu Popa Șapcă?
- 6. La ce colegiu a studiat Bălcescu?
- 7. Unde a murit Nicolae Bălcescu?
- 8. Cine era domn în Țara Românească în acea perioadă?
- 9. Cine a stârnit revoluția de la Islaz?
- 10. În ce parte a țării trece Bălcescu după înăbușirea revoluției din Țara Românească?
- 11. Unde a fost semnată Proclamația de la Islaz?
- 12. Nicolae Bălcescu, Gheorghe Magheru, Ion Heliade Rădulescu și Christian Tell alcătuiesc un provizoriu revoluționar.
- 13. 13 noiembrie 1848 – Bătălia de pe Dealul ?
- 14. Gheorghe Bibescu este obligat să ?
- 15. La Constantinopol, în fața cui Nicolae Bălcescu a susținut constituția revoluției?

3. Joc despre oameni ca brazilii

Bunica mea nu a trăit la '48, dar are o statuie – o port în suflet. Din copilărie mi-a fost bunica icoană sufletului meu. În trupul ei firav ședea ascunsă întreaga colecție de bunici a neamului meu – moldovenesc, să se știe! Mi-aduc și-acum aminte cum mă așeza la geam, eram lumina ochilor ei, și mă puneă să stau cuminte și să cântăresc din ochi toate ingredientele tainice din sporul casei, măsurat în cozonacii de Paști. Bunica îmi arăta pas cu pas ce trebuie făcut, cu răbdare, dar fără să cunoască anti-rețeta lui „merge și așa”. S-ar fi rupt parcă firul veșniciei prin care un ingredi-



ent trecea din gură în gură și din turtă în turtă de la buni și străbuni, de pe vremea statuiilor și pozelor palide de sub icoane. Nu m-a lăsat să frământ aluatul decât acum, când nu mai este lângă mine. Am tot privit și-am plămădit turte în mintea mea, amestecând poveștile ei despre copilărie și despre cozonac. O văd și acum stând lângă mine, ghidându-mi mâinile și corectându-mi greșelile, iar în spatele ei toate generațiile care au frământat cozonaci în familie, uitându-se cu mândrie la mine pentru că sunt și eu un om din aceeași plămadă – știu să mă sor, să cântăresc, să nu mă supăr și să mă închin, întocmai cum făcea bunica... Din lecțiile ei de viață și din lecțiile de istorie

a ieșit o rețetă de joc, cam așa:

- Ingrediente:
- 3 pânze de steag
- un băț de susținere steag
- ață în trei culori
- ac
- 8 cartonașe cu alfabetul chirilic
- panglică în culorile roșu, galben și albastru de cca 60 cm fiecare
- un pistol de lipit.

Se iau cele trei pânze, cu răbdare, se cos una de alta cu ajutorul acului și puțină ață. Prima se va coase pânza albastră, iar de aceasta se va coase pânza galbenă pentru ca în final să se coasă și pânza roșie. Vom avea grijă să folosim ață corespondentă culorii celei mai deschise. Astfel, va rezulta steagul în culorile naționale. Steagul se va întinde pe o suprafață plană, apoi se ia un marker de culoare neagră cu care se scrie, pe partea galbenă a steagului, următorul mesaj, în alfabet chirilic, ca la '48: „Dreptate, Frăție”. După ce se lasă la uscat câteva minute, steagul va fi lipit cu pistolul special, de bățul de susținere. În final, va rezulta un steag tricolor cu mesajul „Dreptate, Frăție”. Pentru vânătoarea de comori se ascunde steagul și se dau celor două echipe de joc indicii ca să îl găsească, în funcție de topografie. După ce jucătorii au alergat suficient, din indiciu în indiciu, cei care au descoperit primii steagul primesc un punct. Li se împart tuturor jucătorilor cartoane cu alfabetul chirilic și corespondența cu literele noastre. Echipa care a pierdut are posibilitatea să își ia revanșa. Cine deslușește primul mesajul de pe steag a câștigat... o rețetă de cozonac de la bunica, o femeie ca brazilii!

Timp de realizare pentru vânătoarea de comori: 40 de minute. Timp de joacă – nelimitat! A se servi cu bucurie!

Erica Botnar

Ne place să ne visăm eroi



Anca Stoian
prof. inv. primar

Clasa a IV-a, ora de educație civică. Despre țara natală și însemnele țării.

„Voi ce puteți face pentru țara voastră?”. „Să mor pentru ea!” a fost primul răspuns, lansat rapid pe o săgeată care a cutremurat glorios aerul. În următoarea secundă, o altă săgeată a zbârnâit curajos: „Să lupt în război, dacă vom

fi atacați!” Apoi... o pauză mai lungă. Nu mai îndrăzneau să iasă din tolă și alte săgeți căci nu aveau cuvinte aurite sculptate pe ele.

Și dacă nu va fi război? Și dacă nu ni se cere să murim? Mai rămâne oare ceva?

O zi obișnuită de marți. A doua pauză. În clasă e gălăgie, dar o gălăgie dulce a unei copilării firești. În grupuri mici, entuziaști și plini de energie, elevii își împărtășesc gânduri, fac planuri, râd, glumesc. Pe chipuri li se citește bucuria de a fi împreună. Printre ei, undeva într-o bancă, un elev stă singur. Pare trist. Cred că și-ar dori să fie cu ceilalți, dar ceva îl oprește. Nu îndrăznește să țeasă un drum, deși are și ac, și ață, și pricepere. El nu-i convins că le are. Un timp stă

în așteptare să vadă dacă nu cumva vreun drum se țese către el. Nimic. Atunci își ia o foaie și începe să deseneze. Ca prin minune, foaia îl face invizibil. De acum nu mai poate fi văzut.

De ce nu sună alarma să dea de știre că țara e în pericol? Tocmai am aflat că sunt mulți cei care vor să o salveze.

Ne place să ne visăm eroi. Avem modele personajele din cărți și din povestirile istorice. Se naște în sufletul nostru ideea și dorința de a salva. Țara sau chiar întreaga lume. Mult prea frecvent și prea ușor o vedem în desenele animate! Nu, nu e nimic rău în a vrea să te jertfești pentru țara ta! Din contră. Cu toate acestea, este foarte probabil ca niciodată să nu fim puși într-o astfel de situație. Și tot fixându-ne privirea la mii de kilometri distanță, uităm (...sau nu mai știm) să privim chiar lângă noi. Cu toții avem șansa de a fi eroi. E drept, puțin diferit de visurile mărețe în care ne proiectăm.

Să ai răbdare cu un coleg care citește mai greu și să-l aștepti cu pace să deslușească propoziția. Să nu te superi când cineva ți-a dăruit jocul și să-i vorbești frumos. Să împarți pachetul cu cel care și l-a uitat acasă. Să renunți la cartonul verde pentru că știi că el și-l dorește la fel de mult ca și tine. Să observi că cel din dreapta ta are nevoie de un prieten și să te apropii din inimă, să-l întrebi ce a mai făcut și să înșiruiți măregele pe firul legăturii. Să nu gândești nimic rău-tăcios despre profesorul care ți-a dat o temă prea lungă. Să faci curat în toate camerele pentru că știi că mama este obosită. Să-i zâmbești și să-l mângâi pe cel care are încă lacrimi în ochi. Să faci cât mai multe dintre acestea și nu numai, nu doar o dată, ci zi de zi. Să te porți astfel nu doar cu prietenii, ci cu toți cei de lângă tine.

Am putea spune că sunt fapte prea mici, obișnuite, banale. Nu găsim nimic eroic aici. Și atunci, mă întreb: „De ce ne este atât de greu să le facem?”... Toate aceste fapte

„mărunte” ascund o putere deosebită. De multe ori, ele sunt cele care fac diferența între o zi grea și una frumos colorată, între o persoană-arici și una de catifea, între singurătate și împreună. Ele dau frumusețe vieții noastre. De fiecare dată când alegem să acționăm așa îi arătăm celui alt că ne pasă de el, că îl apreciem și îl iubim, iar un om care simte iubirea semenilor săi este un om salvat. Căci, cine este țara dacă nu oamenii care locuiesc în ea? Și din cine este alcătuită lumea dacă nu din fiecare persoană din jurul nostru? În același timp, fără să ne propunem, ne salvăm și pe noi, căci ne apropiem tot mai mult de ceea ce înseamnă să fii OM cu adevărat.

Peste trei luni... sau ce îmi doresc la sfârșit de an școlar.

Final de clasă a IV-a, una dintre ultimele pauze. Clasa răsună de glasuri vesele.

Freeze! Copiii se transformă în statui. O liniște blândă se așază peste noi. Mă plimb încet printre rânduri. În mână țin o cheiță specială, care descurie inimi și pot citi în interior. Cu emoție, le deschid, una câte una. Descopăr înțelegere, atenție, acceptare, sprijin, amabilitate, prietenie. ÎN TOATE! Nimeni nu s-a simțit dat deoparte sau neimportant. Fiecare a știut că face parte din „familie” și a avut ajutorul celorlalți la nevoie.

Unfreeze! Totul revine la normal. Copiii își continuă discuțiile, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Ei nu au observat ce am făcut. Îi privesc cu drag.

Atunci voi ști că am avut o clasă de eroi.

Sărbătoarea francofoniei

Zoomzet

52



Claudia Sive
prof. limba franceză

Dis-moi dix mots qui (ne)
manquent pas d'air

În fiecare an, la început de primăvară, noi, cei care iubim limba franceză, ne pregătim să sărbătorim Ziua Internațională a Francofoniei.

Termenul „francofonie” a apărut spre sfârșitul secolului al XIX-lea, definind

totalitatea țărilor unde limba oficială era franceza și, implicit, a persoanelor vorbitoare ale acestei limbi; mai târziu, s-a simțit nevoia schimburilor culturale în spațiul francofon, dată fiind contribuția limbii franceze la patrimoniul cultural universal.

Promovarea limbii franceze de către Organizația Internațională a Francofoniei se face și prin propunerea unei tematici anuale, „Dis-moi dix mots”, care reprezintă o invitație adresată tuturor francofililor de a se exprima în mod literar sau artistic, pornind de la cele zece cuvinte.

Tematica din acest an, „Dis-moi dix mots qui (ne) manquent pas d'air” (incluzând cuvintele *aile, allure, buller, chambre à air, décoller, éolien, foehn, fragrance, insuffler, vapoureux*) ne duce cu gândul la aer, elementul omniprezent, prin

Daria Petrache

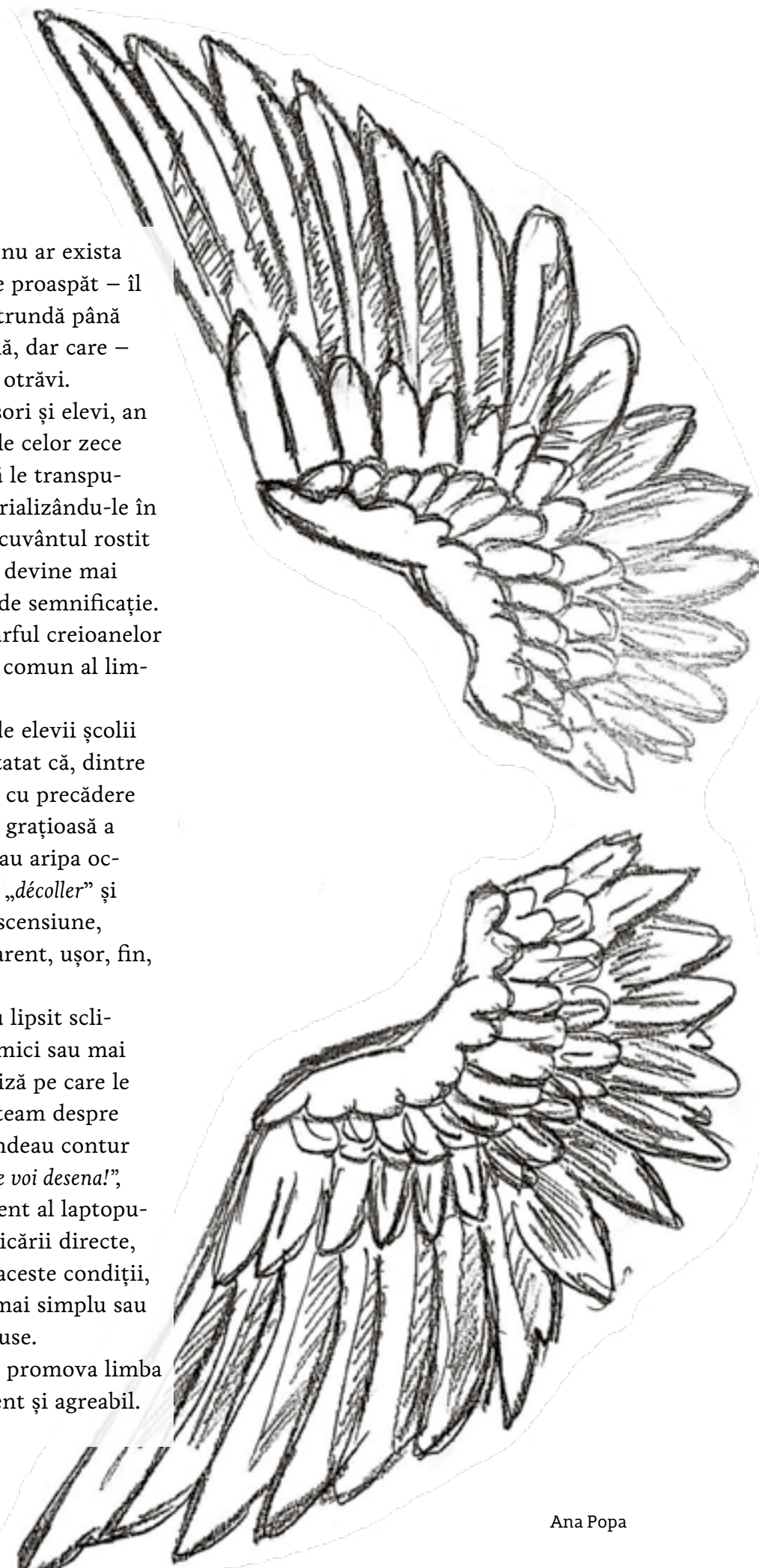
care ne mișcăm, fără de care nu ar exista viață, pe care – atunci când e proaspăt – îl inspirăm și am vrea să ne pătrundă până în cea mai neînsemnată celulă, dar care – atunci când e poluat – poate otrăvi.

Ne bucurăm laolaltă, profesori și elevi, an de an, să descoperim sensurile celor zece cuvinte, să le combinăm și să le transpunem în forme și culori, materializându-le în povești încântătoare. Astfel, cuvântul rostit (*la parole*) sau scris (*le mot*) ne devine mai apropiat, mai drag, mai plin de semnificație. Ne jucăm cu cuvintele din vârful creioanelor și simțim că am găsit spațiul comun al limbilor în exprimarea artistică.

Privind desenele realizate de elevii școlii noastre în acest an, am constatat că, dintre cuvintele propuse, s-au oprit cu precădere asupra câtorva: „*aile*” – aripa grațioasă a păsărilor care își iau zborul sau aripa ocrotitoare a îngerului păzitor, „*décoller*” și „*éolien*” – ideea de zbor, de ascensiune, „*vapoureux*” – ideea de transparent, ușor, fin, imaterial.

În acest martie 2021, mi-au lipsit sclipirile din ochii copiilor mai mici sau mai mari și exclamațiile de surpriză pe care le scoteau atunci când le povesteam despre cuvintele alese, care deja prindeau contur în imaginația lor („*Aba, știu ce voi desena!*”, „*Ce frumos!*”). Ecranul indiferent al laptopului ne-a răpit bucuria comunicării directe, nemijlocite. Totuși, chiar în aceste condiții, copiii au reușit să ilustreze, mai simplu sau mai complex, cuvintele propuse.

Consider că acest mod de a promova limba franceză este, totodată, eficient și agreabil.



Ana Popa

Poveste în limba engleză



Gloria Stanciu



Daniela Lefter
prof. limba engleză

Poveștile au un rol important în dezvoltarea copiilor. Cărțile pe care aceștia le citesc și personajele

pe care ajung să le cunoască le pot deveni prieteni sau modele de urmat. Chiar dacă aceștia nu-și dau seama, cărțile sunt o sursă remarcabilă de informații, iar abilitățile care rezultă din lectură își vor face simțit ajutorul în viitor.

Citind povești, copiii își dezvoltă imaginația, se relaxează, își dezvoltă limbajul, însă cel mai important lucru este că învață să facă față emoțiilor pe care aceștia le trăiesc. Cărțile îi ajută să înțeleagă că nu sunt

singuri, iar sentimentele lor sunt trăite și de către alții. Învață că sentimentele există și este normal să fie exprimate.

Așa cum cititul e benefic din foarte multe puncte de vedere, și crearea poveștilor poate fi la fel de importantă.

Scriind povești, copiii își exprimă sentimentele, iar adulții pot afla multe despre felul cum se simt și gândesc copiii lor. Felul cum aceștia dezvoltă intriga, descriu atmosfera și creează personajele sunt indicii ale modului în care ei încearcă să facă față provocărilor din fiecare zi.

Elevii clasei a VI-a B au avut o misiune la ora de engleză: aceea de a crea povești. Nu a existat o temă anume, elevilor li s-a dat frâu liber imaginației. Iar rezultatele nu s-au lăsat așteptate. O grupă a descris aventurile unui băiețel care și-a pierdut cizmulile. O altă grupă a creat o poveste scurtă despre una din multele aventuri ale unei fete la școală. Iar o a treia grupă a reușit să facă personajul principal al poveștii să treacă prin aventuri formidabile. Elevii au creat și desene pentru a însoți aventurile acestor personaje.



Gloria Stanciu

Emoția cea bună

Maria Spătaru, consilier psihologic



sunt extrem de variate. Este important ca elevii să recunoască aceste semne și simptome pe care corpul lor le simte, pentru a preveni și gestiona mai bine anxietatea de examen ce se poate instala.

Semnele sunt cele pe care le pot observa și părinții, iar simptomele sunt cele pe care le simte elevul, de aceea o bună comunicare între părinți și copii este de un real folos.

Printre semnele care pot să apară sunt: bătăi puternice ale inimii, palme transpirate, respirație accelerată, mâini tremurânde, iritare, iar simptomele care însoțesc de regulă aceste semne sunt: insomnie, energie scăzută, sensibilitate emoțională, dureri de cap, stare de neliniște excesivă.

Aceste semne care apar în urma unei situații stresante de pericol le-am moștenit de la strămoșii noștri. Atunci când omul era în pericol și se punea problema supraviețuirii lui într-un anumit punct, avea nevoie de un plus de energie ca să se concentreze și să acționeze rapid, adică să lupte sau să fugă.

De multe ori cuvântul stres este asociat cu ceva negativ, de aceea nu trebuie să uităm că el are efecte pozitive: „supraviețuirea vânătorului”, iar pentru elev poate fi un factor de îmbunătățire a motivației pentru a acționa, crescând gradul de concentrare și de energie.

Este esențial să echilibrezi lucrurile și să

De-a lungul școlarizării noastre, în toate etapele dezvoltării academice avem de trecut examene sau de susținut concursuri. Este firesc, așa ni s-a întâmplat și nouă, și bunicilor noștri. Așa se întâmplă și astăzi, indiferent de forma de învățământ pe care o urmăm.

Este recunoscut faptul că orice examen este însoțit de stres. Un stres minim, numit stresul benefic, este chiar necesar pentru a acționa corect în timpul probei, iar el apare în urma presiunii din timpul studiului pe care l-ai făcut, dar și datorită dorinței normale de a avea rezultate bune. Un stres optim este cel care ne oferă stimulare și energie. Probabil, o persoană foarte relaxată, care își gestionează bine emoțiile, nu are nevoie de un stres optim pentru examen, dar cei mai mulți elevi pun presiune pe ei atunci când studiază, iar o parte ajung să manifeste semne ale stresului (anxietate de examen). Ele diferă la elevi, în funcție de temperamentul și experiența fiecăruia, și

menții starea ta psihică undeva între confort și anxietate. De multe ori elevii înclină balanța spre anxietate, concentrându-se pe sentimente negative, cum ar fi: frica de eșec, griji cu privire la rezultat, la lipsa timpului pentru pregătire, nesiguranța noțiunilor asimilate, temeri despre faptul că nu-și vor aminti anumite lucruri în timpul examenelor. Aceste temeri pot sta în calea învățatului mai ales atunci când se insistă asupra lor și apar obsesiv în gândirea lor. De aceea este bine să le spunem elevilor că sunt îngrijorări obișnuite, care nu trebuie să fie negate și nici să-i sfătuim să nu-și facă griji, ci mai degrabă să le oferim sprijin și înțelegere.

Există câteva strategii de aplicat pentru depășirea anxietății pe care pot să le facă, după ce au conștientizat problema. Monitorizarea gândurilor negative, a grijilor și încercarea de a le transforma în gânduri optimiste schimbă perspectiva de a vedea

lucrurile într-un mod pozitiv.

Dezvoltarea aptitudinilor de studiu, pentru o bună pregătire.

Exersarea prin simulări de teste pentru a fi obișnuit cu lucrul în condiții de examen.

În timpul învățării să facă pauze regulate după o planificare bine pusă la punct, pe care să o respecte.

Tehnici de relaxare, prin exerciții de respirație, plimbări în parc, ascultare de muzică și exerciții fizice.

Vizualizarea sau imaginarea rezultatelor examenului, a lucrurilor bune din viață, a vacanței care urmează după examen.

Un elev care conștientizează semnele și simptomele premergătoare unei crize de anxietate o poate preveni, printr-o gestionare bună, dacă ține cont de recomandările de mai sus și poate susține un examen în condiții normale, cu o stare psihică bună, și va obține rezultate excelente.



Hronici la *Andrei Rubliov*

Mariana Lina

În cadrul atelierului de Cinematecă, mi-am propus să redescopăr, împreună cu elevii claselor de liceu, filme capodopere, realizate de maeștri ai cinematografului care au însuflețit cea de-a șaptea artă, călăuzindu-i evoluția de la *spectacol la limbaj*, filme-mărețe care continuă încă să creeze drumuri nesfârșite spre inimi și conștiințe.

A trecut o jumătate de secol de când *Andrei Rubliov*, capodopera lui Tarkovski, a fost vizionat pentru prima oară și, în tot acest timp, a fost recunoscut ca una dintre operele esențiale ale cinematografului mondial, care explorează problemele omniprezente ale artei și credinței.

Amplasat în volatila perioadă medievală a Rusiei din secolul al XV-lea, filmul se bazează pe biografia epică – în mare măsură ficționalizată – a pictorului de icoane Rubliov. Structurat în opt capitole distincte (împreună cu un prolog și un epilog), *Andrei Rubliov* este un roman cinematografic care transcende limitele unui text literar prin supunerea spectatorului la o experiență intensă, simultan cerebrală și viscerală.

Magnific și uluitor: este dificil să vorbești

despre *Andrei Rubliov* fără a recurge la epite-te. Este și mai dificil să găsești acele epite-te care să cuprindă măreția acestui film poetic.

În cele ce urmează, vă invit să parcurgeți următoarele eseuri solemne scrise de spectatorii liceeni, despre cum au simțit ei acest film, martori îndrăzneți, pentru prima oară la această călătorie spinoasă a cunoașterii de sine și a înțelegerii, a durerii și a revoltei în realitățile crâncene ale Rusiei medievale, despre drumul unui creator-simbol care rătăcește în căutarea inspirației, a răscum-părării și a desăvârșirii.



Înviere

Epilogul filmului *Andrei Rubliov* s-ar putea numi „Înviere” fiindcă, privind imaginile care se derulează, ți se pare că auzi strigând:

„Fraților, suntem făcuți pentru Viață!
Ea în nămol nu poate fi afundată!
În tăcere nu poate fi încuiată!
Căci ea se naște din tină și din apă.
Viața renaște din cenușă și tăcere
Și se revarsă peste lacrimi și durere.

Noi, adăpați fiind din ale vieții izvoare,
Să înălțăm, fraților, lui Dumnezeu cântare!

Căci El ne-a dat cu mână tare VIAȚA
Prin patima Sa cea de viață făcătoare!”
„Nu vă îngropați talanții, căci vă osândiți pe voi înșivă la moarte!” striga călugărul Kiril.
„Nu vă uitați la mine că sunt un tânăr slăbănog! Și ce dacă sunt zdrențăros și tremur și mă împiedic?! Viața mea o voi închide în clopotul meu, ca prin el să aduc oamenilor bucurie!”
părea să spună copilul mare Boriska prin orice strigăt sau poruncă, dar mai ales prin râsul lui de bucurie la găsirea lutului celui bun și la arderea formei pentru clopot.

Totul murise. Călugărul-iconar tăcea de ani de zile, stând singur cu el însuși și cu Dumnezeu. Nu se mai ctitorea nimic, nu se mai picta. Se murea de foame și de boală.

De mai bine de un an de zile, Boriska se luptă cu vremea rea, cu somnul, cu oamenii cărora le repetă: „Eu știu secretul!” și cu teama că va da greș, teamă pe care nu o dezvăluie nimănui. În tot acest timp, călugărul Andrei îl urmărește cu o privire întâi tulburată, apoi plină de speranță și, în final, bucuroasă.

Peste părăginite așezări și innămolite drumuri, deasupra dezmořitelor suflete de creștini, clopotul lui Boriska înalță biruitor imn de nădejde

și cântare de viață, veselind oamenii întru nădejdea Învierii!

Când toți se bucură de minunăția de clopot, Boriska plânge cu fața la pământ. În părinteștile brațe ale călugărului, el mărturisește că tatăl său și-a luat secretul cu el în mormânt. Nu-i spusese nimic!

„Nu plânge! Tu vei face clopote. Eu voi picta icoane”, îi spune Andrei Rubliov.

Și din cenușa focului mocnit de la picioarele lor vedem cum izvorăște viața în mii de culori surprinse în icoanele care stau mărturii ale Vieții Veșnice.

Ana Iancu

Căutând soluția Înălțării

Filmul *Andrei Rubliov*, realizat de regizorul



Andrei Tarkovski în anul 1966, descrie biografia ficționalizată a marelui pictor de icoane rus, Andrei Rubliov (Sfântul Andrei Iconarul).

Organizat în opt părți cronologice, filmul se distinge printr-o mare încărcătură filosofică, unde se împletesc mari teme de etică și de spiritualitate, atrăgând atenția, mai ales, prin sugestiile mistice. Metafizica lui preia simboluri din teologia creștină, capitolele-narațiuni pot fi considerate adevărate epifanii, adică istorii ale unor fapte și personaje în care se produc miracole sacre.

Viziunea artistică adoptată de Tarkovski, pentru a reda impetuos societatea rusă a Evului Mediu, una frământată de invadările tătarilor și de războaie interne, este cea a esteticii naturaliste.

Pe lângă frumusețea tulburătoare a imaginilor, de la cele sălbatice, la cele serafice, sau complexitatea simbolurilor, filmul iese în evidență și prin dialoguri memorabile. Ele au loc în câte un cuplu: maestru – ucenic, cuplu des întâlnit în romanele lui Dostoievski, cum ar fi: Alioșa Karamazov – Părintele Zosima sau Alioșa și Ivan Karamazov.

Se conturează, de asemenea, câteva personaje memorabile, precum Kiril, Teofan Grecul și Andrei Rubliov. Kiril, prin discursul său din a doua parte a filmului, poate fi asociat foarte bine cu Ivan Karamazov, personaj complex din romanul *Frații Karamazov*. Acesta are o dialectică similară, de revoltat, prin modul cum critică biserica de atunci, considerând-o coruptă. Față de Ivan

Karamazov, personajul lui Tarkovski reușește în cele din urmă să se căiască, revenind la mănăstirea din Andronikov pe care o părăsise.

Teofan Grecul împrumută viziunea lui Dostoievski însuși, prin afirmația că toți oamenii, într-o formă sau alta, posedă o anumită *doză de rea-voință*. Andrei Rubliov, personajul central al filmului, are tipologia și viziunea lui Alioșa Karamazov sau a Prințului Mișkin, din romanul *Idiotul*, personaje dostoievskiene dominate de înțelegerea creștină că oamenii nu sunt capabili să facă rău. Andrei Rubliov se căiește prin tă-

cere, renunță la comunicare cu lumea veacului său, plină de conflicte sângeroase; prin taina tăcerii își asumă tragediile din jur. Prin acest personaj, regizorul pune și problema existențială a artistului, a relației geniului creator cu mediul social, căutând soluția înălțării. Zborul e o metaforă a filmului, o înălțare în zona divină.

Cea mai bogată parte a filmului, din punct de vedere filosofic, este dată de dialogul purtat între Teofan Grecul și Andrei Rubliov. Andrei consideră că omul nu este capabil să facă rău, pe când Teofan susține contrariul. Partea cea mai substanțială din dialog este secvența în care Teofan Grecul prezintă o teorie ce pare să aibă asemănări cu legenda „Marelui Inchizitor”, expusă de Ivan Karamazov fratelui său, Alioșa, în romanul *Frații Karamazov*, a lui Dostoievski. Teofan are viziunea Marelui Inchizitor, personaj din parabola prezentă în romanul amintit. Andrei, urmărind logica purității, vrea să renunțe la darul de a

picta. Abia la final își schimbă viziunea, după ce a fost pătruns de taina lui Boris de a construi instinctiv un clopot, mai mult prin inspirație divină decât printr-un meșteșug dobândit.

În felul acesta, Andrei Rubliov urmează un traseu al omului, care îi întărește atât credința, cât și viziunea artistului care găsește frumusețea lumii în suferința ei și o transcende.

Daniel Iftimie

„Spăla-mă-vei și mai vârtos decât zăpada măi voi albi...”

La începutul Facerii, „*Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor*”. Apa este elementul din care ia naștere viața, amorful generator, regenerator și păstrător prin excelență al acesteia. Apa este izvor al vieții, dar și dătătoare de moarte (în chip simbolic) – adesea necesară pentru renașterea spre o formă (nouă) de existență superioară, sau cu scopul unei înnoiri, implicând procesul de purificare.

În filmul *Andrei Rubliov*, apa este o prezență constantă, poate chiar obsedantă. Fie prin ploaie, fie prin zăpadă, se menține un tablou „umed”, în care nuanțele de alb și negru par să se amestece în tonuri difuze de gri. Se adaugă aici peisajul lacustru, specific rusesc, în care pădurile alternează cu râuri și lacuri. Dar, dincolo de importanța sa primordială, apa are o semnificație notabilă din punct de vedere simbolic în această narațiune cinematografică.

În debutul filmului, Yefim zboară cu balonul deasupra unei salbe de lacuri, urmărit de privirile contrariate ale oamenilor din bărci. Deși aterizarea nu e reușită, e totuși o primă

lugări să se adăpostească în șopron. E momentul în care auzim vorbele lui Kiril: judecata aspră la adresa măscăriciului, pe care îl și denunță soldaților.

Având pe fundal discuția dintre Andrei Rubliov și Teofan Grecul, asistăm la o reconstituire a Răstignirii, adaptată la Rusia secolului XV, chinuită de lipsuri și oprimată de atacurile tătarilor. Albul zăpezii de pe fundal este orbitor, contrastând puternic cu mizeria oamenilor sărmani. Mai târziu în narațiune, aparte de dialogul maestrului său, Foma spală pensulele în apa râului. Culoarea se pierde în curgerea undelor.

Marfa, femeia care îl „răstignise” pe Andrei Rubliov, ispitindu-l în noaptea sărbătorii păgâne, scapă de soldați traversând râul înot. Nu avem de unde să știm încotro se duce, dar putem spera că și pentru ea întâlnirea a fost un punct al schimbării.

Un alt moment *deosebit* este moartea lui Foma: în încheierea scenei, putem vedea o siluetă nedefinită, albă, care se pierde în apa râului. Vinovat de păcatul neascultării (abandonase atelierul lui Andrei Rubliov, refuzând să mai picteze), Foma își găsește iertarea prin moartea oarecum martirică.

Într-un flashback din ultimul capitol, îi

să o picteze Andrei Rubliov mai târziu – *Sfânta Treime, la stejarul din Mamvri* – nu este întâmplătoare.

Zăpada are propriile semnificații: este un simbol al curăției interioare; albul pur, imaculat e imaginea sufletului neprihănit, nevinovat, neîntinat de noroiul păcatului.

Simbolistica ploii și a zăpezii în filmul lui Andrei Tarkovski se poate reduce la versetul din Psalmul 50: „Spăla-mă-vei și mai vârtos decât zăpada mă voi albi”, idee care cuprinde în bună măsură înțelesuri profunde. Ilustrează în mod figurat spălarea hainei sufletului, prin smerenie și pocăință, până când aceasta ajunge din nou albă, ca la Botez.

Ploaia curăță și spală personajele, până la starea mântuitoare din final: Andrei Rubliov renunță la canonul tăcerii, pe care singur și-l impusese, și decide să revină la pictura icoanelor, inspirat de actul de creație al lui Boriska. Inițierea sa a luat sfârșit. De acum înainte se va dedica artei, matur și conștient de misiunea sa; Kiril și-a mărturisit păcatul invidiei, cerând iertare, și începe propriul canon de pocăință; surprinde (sau nu?) apariția femeii nebune, îmbrăcate în alb, cu fața senină; chiar și măscăriciul, după zece ani de închisoare, și-a lepădat

devenind lumina din icoane, zugrăvită de cromatica vie. Nu mai e lumina difuză, din tonurile monocrome, ci o lumină caldă, lumina slavei lui Dumnezeu. Caii albi, păsând sub ploaia deasă (ultima scenă), sunt un simbol al artei care dăinuie în timp.

Ioan Anton

Și apoi sunt caii...

O biserică, oameni și cai, un balon rudimentar cu aer cald și o ridicare-zbor; în acest cadru începe să se desfășoare acțiunea filmului regizat de Andrei Tarkovski, ce își propune să aducă înaintea publicului viața iconarului Andrei Rubliov, prezentând, totodată, contextul istoric în care acesta a trăit și și-a împlinit lucrarea.

Este un film greu de pătruns, mai ales la prima vizionare, dar care oferă foarte mult; este acel gen de film care îndeamnă la meditație, la reflecție, la o căutare a semnificațiilor ascunse în imaginile înnobilate de simboluri, pe care regizorul a decis să le integreze în arta sa. Unul dintre simbolurile utilizate de Tarkovski, în această reconstituire, este cel al calului.

Pe întreg parcursul filmului, calul apare în ipostaza unui mesager, este martorul tăcut al tuturor întâmplărilor, revoltelor, frământărilor, suferințelor, trădărilor și revenirilor. Calul este cel care preia asupra sa greutatea, apăsarea, „hamul” în care zace acel colț de lume suferind, și o descătușează, o eliberează prin propria modalitate de a se slobozi din strânsura zăbalei, rostogolindu-se pe pământ și ridicându-se pentru a-și continua „zborul” – galopul liber. Acest gest pe care calul îl face devine o altă formă de zbor, ce preia și continuă încercarea umană de a se înălța îndată ce balonul se prăbușește. Metafora semnifică, de fapt, aspirația omului spre Divin, dorința acestuia de a crea o legătură tangibilă cu Dumnezeu.

Simbolul calului oferă și ideea de continuitate; el este cel care, în urma atacului tătarilor din



încercare de creație – simbolul unei aspirații interioare.

Avem apoi ploaia care îi silește pe cei trei că-

vedem din nou pe cei trei călugări de la început, adăpostiți sub un stejar, pentru a se feri de ploaia deasă. Asemănarea cu icoana pe care avea

vechea îndeletnicire, devenind tâmplar.

Ca o confirmare a finalului luminos, epilogul este ilustrat în culori, lumina din suflet

orașul Vladimir, intră în biserica mănăstirii (în care se afla și Andrei Rubliov) și pășește printre trupurile neînsuflețite, purtând o mantie albă pe care era brodat semnul Sfintei Cruci, prevestind astfel Biruința.

Totodată, imaginea calului apare atât la începutul, cât și la sfârșitul filmului și creează o simetrie între zborul, descătușarea inițială și armonia dobândită în final, sugerată de o scurtă incursiune prin opera marelui iconar, în care se înfățișează detalii din câteva lucrări ale sale.

Acestea, alături de ultimul cadru, creează tema pe care Tarkovski o oferă spre cugetare – zborul lui Andrei Rubliov (arta sa, ceea ce îl reprezintă) și propriul zbor (simbolul creației regizorale) înfățișat de siluetele celor câțiva cai, odihniți de ploaia și de liniștea „zborului” lor.

Mara Brătășanu

Taină albă!

O lume de vară în alb și negru, un cer senin și o poveste ce s-a întâmplat acum mult, mult timp.

Printre crengile copacilor înfrunziți se zăresc ziduri albe, înalte și atât de măiestrit sculptate. Modele unduitoare, frumos împletite și bolte rotunjite împodobesc pereții imaculați ai casei Cneazului, iar în pragul ușii mari cu arcadă înaltă stă însuși stăpânul, rezemat într-o parte, admirând munca sculptorilor. Un vânt cald a înflorat copacii de pe dealuri, dându-le viață să se legene și glas să foșnească, iar prin aer plutește un miros fraged și delicat de iarbă proaspăt cosită.

Pe drumul ce șerpuiește de departe, apare o siluetă neagră și subțire, care vine cu pași mărunți spre frumoasa casă. Este un călugăr... Cneazul îl cunoaște pe acesta și-și râde în barbă văzând chipul familiar al pictorului de icoane.

Odată ajuns în băătura Cneazului, călugărul se pleacă în fața acestuia și este primit cu brațele deschise. Dar ce caută Andrei Rubliov aici, de ce

nu pictează? În jurul său, meșteșugarii și sculptorii și-au terminat lucrul și, cu binecuvântarea Cneazului, își strâng lucrurile și pleacă pe poarta împodobită, fiecare spre casa sa.

Copacii au încetat să-și mai unduiască crengile în bătaia vântului și o liniște deplină s-a așternut peste dealurile verzi, peste drumul șerpuit și peste casa arătoasă. Pe cerul dimineții, însorit și limpede precum cristalul, păsări albe zboară liniștite, ciripind de sus vești neînțelese. În pridvorul casei stau Cneazul și Andrei, ca două umbre mărețe, depănând povești și schimbând cuvinte înțelepte. Vorba le este, însă, întreruptă de ghidușiile copiilor Prințului, iar călugărul este stropit cu lapte proaspăt de către micuța Prințesă, care, îndată ce își dă seama de pozna înfăptuită, o ia la fugă, chicotind în jurul zidurilor albe ale casei. Călugărul zâmbește și începe să alerge bucuros după copilă, să-i facă pe plac, simțindu-se el însuși plin de vioiciune și veselie. Cneazul privește totul din pridvor, stând cu mâinile încrucișate pe piept, bucurându-se de priveliștea încântătoare: o umbră neagră cu ochi de diamant și mâini de aur alergând o copiliță înveșmântată în alb, al cărei zâmbet drag ar face și florile să înflorească...

Peste dânșii a început să cadă o ninsoare cu fulgi de flori, cu petale albe și puf de tei, iar copacii verzi și-au recăpătat murmurul melodios, în timp ce Andrei a cuprins-o pe micuța Prințesă în brațele sale. Ridicând-o la pieptul său, o muștră în glumă, dar fetița râde și își plimbă degețelele jucăușe prin barba lui. Ce obrăjori rumeni și rotunzi, ce ochi albaștri și plini de minuni, ce păr bălai și ce bucurie binecuvântată!

În spatele celor doi, peretele alb și bolta înaltă stau de veghe, alături de pomii înverziți și câmpurile înflorite, iar privirea blândă a Cneazului dăinuie protector deasupra lor, ca nimic în lume să nu tulbure acea clipă minunată. Pictorul și-a zugrăvit în suflet chicotul vesel al fetiței, acei ochi în care parcă se oglindea chipul Domnului, ca pe o icoană în care a nins cu fulgi de flori, cu puf de tei și pene de îngeri.

Maria Blîndu

Boriska – Făurar de bucurie

Oamenii prințului caută un meșteșugar pentru a face un clopot, dar familia celui căutat murise din cauza ciumei, rămânând în viață un singur băiat, Boriska. Acesta insistă că știe secretul facerii clopotelor, transmis de tatăl său chiar înainte de a muri și, astfel, îi convinge pe oamenii prințului să îl ia cu ei. În căutarea lutului perfect pentru facerea clopotului, Boriska se dovedește a fi sigur pe sine și încăpățânat, și, găsind ceea ce caută, îi atrage atenția călugărului tăcut. Așa ne este prezentată prima întâlnire, de la distanță, dintre făurarul de clopot Boriska și iconarul Rubliov.

Cum începe lucrarea propriu-zisă, Boriska își urmează cu perseverență scopul și metoda de lucru, neluând în considerare sfaturile celorlalți.



În momentul turnării metalului în forma de lut, băiatul își încredințează reușita muncii în mâinile lui Dumnezeu. După ce rupe cu palmele transpirate matrița din lut a clopotului, este descoperit rezultatul final, iar Boriska, epuizat, dar fericit, se odihnește lipit de clopot, cu capul lângă icoana Sfântului Gheorghe omorând balaurul. După sfințirea și inaugurarea clopotului, Andrei Rubliov se apropie de băiatul care plânge. Călugărul vorbește, iar Boriska îi mărturisește că tatăl său, de fapt, nu îi spusese secretul făuririi clopotelor și că el izbutise ne-

știind nimic. Andrei îl consolează și îl îndeamnă să continue această meserie, iar el va picta mai departe.

Epilogul filmului este destinat mărturisirilor și pocăințelor personajelor. Cea mai importantă *maturizare* este aceea a lui Andrei Rubliov, întrucât, după ani de tăcere în care a ales să nu mai vorbească cu oamenii, rostește primele cuvinte și promite că va continua să picteze. Această schimbare este datorată lui Boriska, cel care îl impresionează prin dăruirea sa în cadrul turnării clopotului, dar și intervenției lui Kiril, care îl muștră că nu a mai continuat să picteze, irosind astfel un dar de la Dumnezeu.

La final, camera se mută și trece peste tăciunii aprinși, în timp ce imaginile alb-negru se dizolvă încet în fragmente de culoare ale icoanelor lui Andrei Rubliov.

Din cenușă apare o viziune poetică. O meditație asupra semnificației a ceea ce suntem capabili și dispuși să lăsăm în urmă!

Matei Mițnei

Evenimente artistice

Cosmina Dragomir



Ana Gavrila

Cu prilejul hramului școlii, elevii și cadrele didactice au pregătit o interesantă expoziție de grafică și pictură, de cărți poștale și mesaje emoționante în numele Prieteniei – drept componentă creativă a **Simpozionului „Sfinții Trei Ierarhi, de la ocrotire la pildă vie”**. Aceasta este oferită publicului în mediul virtual pe site-ul web al liceului.

De curând a văzut lumina tiparului albumul de artă ingenuă **Dor de Dumnezeu**, lucrare care cuprinde gânduri, fragmente de jurnal, eseuri și ilustrații grafice ale copiilor școlii noastre, drept răspunsuri – în aceeași măsură inocente și profunde – într-un dialog ideatic și vizual cu volumul semnat de Pr. prof. dr. Vasile Gavrila, **Răstignind Lumina lumii**. Evenimentul lansării va fi legat de o conferință cu invitați din lumea artei și a culturii,

în care se va pune problema educației etice și estetice a noilor generații, în contextul schimbărilor de paradigmă educațională la nivel mondial.

Ca urmare a participărilor consecutive și foarte apreciate din anii trecuți, organizatorii **Festivalului de artă a copiilor „Micul Montmartre” din Bitola**, Macedonia, ne-au invitat în lunile februarie-martie să expunem în cadrul celui de-al 40-lea jubileu al acestei manifestări culturale cu tradiție. Lotul de olimpici artiști selecționat de școală a trimis la Galeriile de artă „Sfinții Chiril și Metodie” din orașelul macedonean colecția lor de desene și picturi inspirate de spiritualitatea românească, de bucuria comuniunii în familie și biserică, de grandiosul creației. Până la finalul anului școlar, arta lor va fi pe simeze alături de cea a copiilor din toată lumea.

Echipa de copii și tineri talentați a școlii pregătesc, în primăvara aceasta, portofoliul participării la **Bienala internațională de grafică de print** (serigrafie și gravură) denumit în spiritul ecologiei „Totul verde, totul albastru” – care va avea loc în Torun, Polonia. Ediția 2021 va aduce noi provocări legate de tehnici, imagistică, interferențele tradiției din domeniu cu noile tehnologii digitale.

În virtutea colaborării în alte proiecte editoriale ce aveau ca scop tipărirea și ilustrarea de instrumente didactice, Editura Corint ne-a invitat din nou să le fim parteneri într-un program care își propune crearea de manuale școlare moderne pentru Ministerul Educației, vizând disciplinele artistice. Acestea vor fi realizate de profesorii școlii drept autori și cu participarea elevilor în calitate de ilustratori. În cadrul acestui proiect, activitățile artistice vor fi pilotate în vederea îmbunătățirii metodologiei propuse la nivel național.





Echipa proiectului:

Președintele Colegiului Redacțional: Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Redactor-șef: Mariana Lina

Redactor-șef executiv: prof. dr. Georgiana Estienne

Redactor executiv Arte și Cultură: prof. dr. Cosmina Dragomir

Redactor executiv Științe: prof. dr. Georgeta Neagu

Redactor executiv Știri: prof. Eleonora Iordache

Colaboratori: Pr. prof. Adrian Sima, prof. Ionuț Dima, prof. Cornelia Miron, prof. Claudia Sive, prof. Daniela Lefter, prof. înv. primar Anca Stoian, înv. Teodor-Mihail Gavrilă, Cristian Horia, lect. dr. Mihai Coman, consilier psihologic Maria Spătaru

Colaboratori elevi: Mara Brătășanu, Ana Iancu, Ioan Anton, Ioan Gavrilă, Andrei Voican, Maria Blîndu, Daniel Iftimie, Matei Mițnei, Maria Sive, Erica Botnar, Carina Drăgan, Alexandra Călin

Art Director: Ioana Bită Giulea

Fotografie copertă I: Mircea Valentin

Ilustrații: elevi ai Liceului Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”

Corector: Valeria Radu

Hârtie: DCM 200 g, DCM 130 g / **Tiraj:** 450 de exemplare / **Tipărit:** Gutenberg /

Cod ISSN 2734 - 7532 ISSN-L 2734 - 7532